

ВСЕСВІТ

6176

1937

1926
1960/4

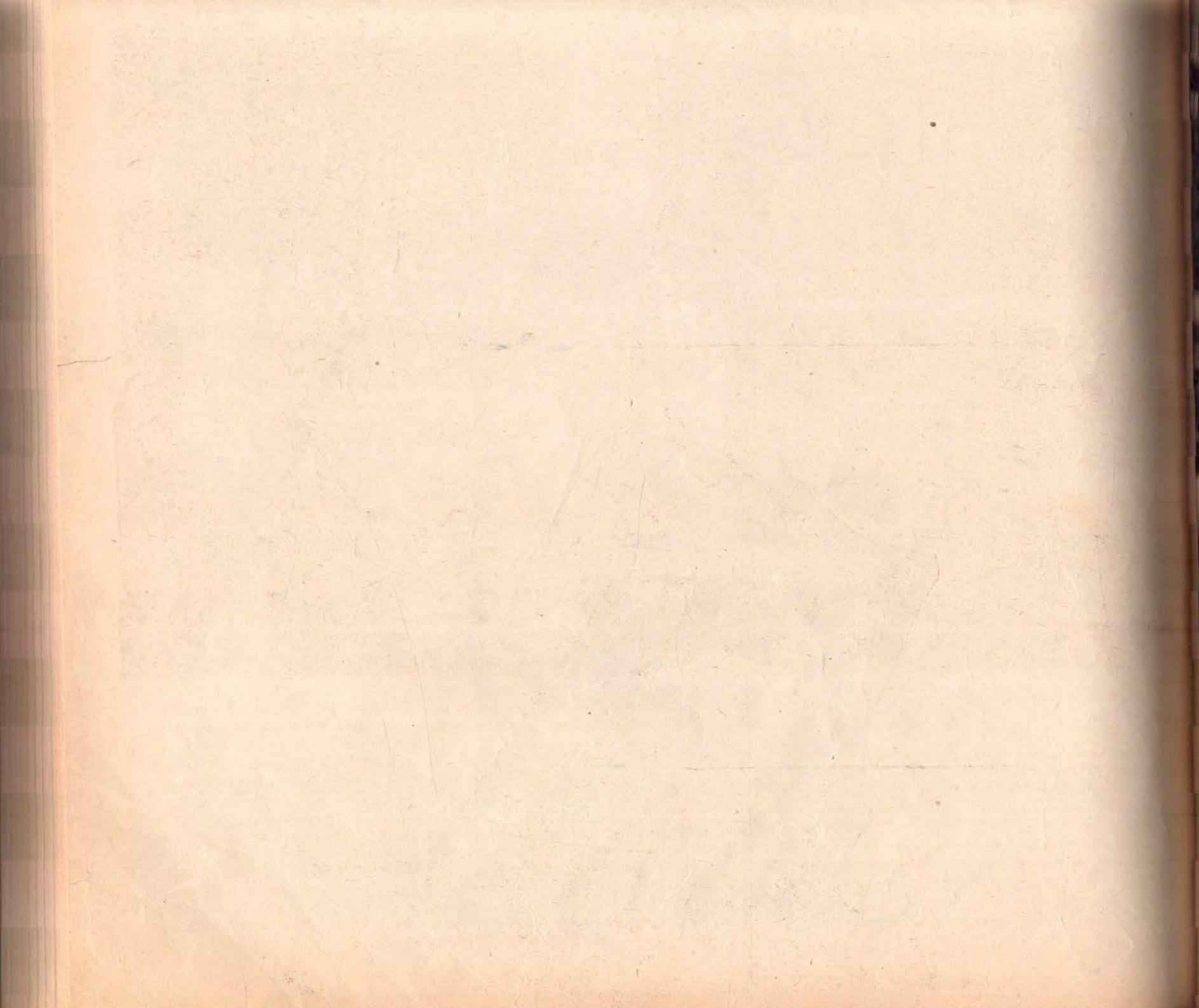

ЦЕНТРАЛЬНА
= НАУКОВО-УЧБОВА =
БІБЛІОТЕКА

№ 20

Ціна 20 к

На обкладинці — робота скульптора
Новосельського, — „Тріумф революції“

05 (47714х) „1926“

ВСЕСВІТ

За
редакцією

ШУМСЬКОГО О.
КАСЯНЕНКА Е.

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

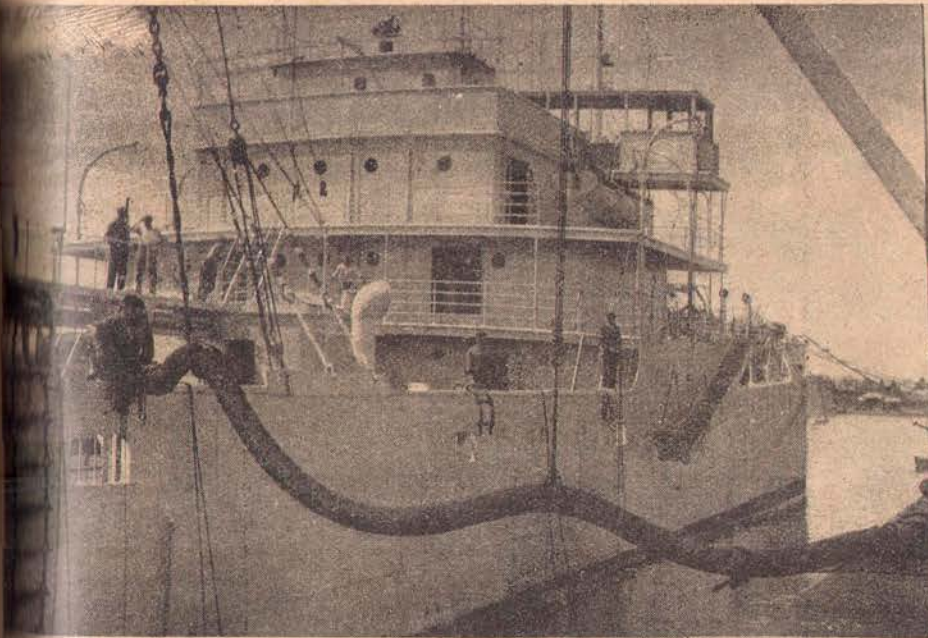
№ 20 (43) 1 листопаду 1926 р.
Рік видання II-й.

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ ДВОХТИЖНЕВИК

Харків, вул. Лібкнехта, № 11.
Тел. № 34-76.

ВОРОТА БЛИЗЬКОГО СХОДУ

ЦЕНТРАЛЬНА
НАУКОВО-УЧТОВА
БІБЛІОТЕКА

Угорі— в італійський пароплав наливають нафту по трубах. По трубах же (праворуч) з нафтових промислів ллється гас у гавань. Цілі сотні цистерн (ліворуч, унизу) привозять у гавань нафту з промислів. В бідолах вивозять нафту до Турції (погрузка на пароплав).

Так слід назвати Батум, як порт. Батум—це головна нафто-експортна база СРСР. За 1925 рік вивезено за кордон цим портом 1.001.463 тони нафтопродуктів, а за 8 місяців цього року їх вивезено 669,714 тон. Біля Батуму зеленувато-нефритові гори і яскраво-масне од нафтової суги море. Центральний робітничий нерв батумського порту—це, звичайно, його нафтова гавань. Сюди від далекого димного Баку через лісні крутогорі вряжі протяглися труби-змії. Денно й нічно чужоземні пароплави смокчуть з них нафту. За 6—7 місяців судооборот порту 1.047 суден, порт дав чистого прибутку на місяць пересічно 110.000 карб. Порт має величезні трудові перспективи: при теперішнім устаткуванні йому не впоратися з цією роботою, тим то вже затверджено кошториси на величезні будівельні роботи в порту, що розпочнуться в найближчому часі. Роботи ці такі: спорудити велетенську нафтову гавань і як найширше механізувати вантаження. Нафтові джерела в СРСР величезні. Ми займаємо одне з перших місць. Зі слів професора Александра, а загального світового запасу нафти на нашу країну припадає 37%. До війни загальна наша здобич нафти була 9,2 міл. тон, а Північні Штати Америки добувають 33,1 міл. тон. В 1925 році у нас здобуто 5 міл. тон. Звичайно, ми повинні використати наші підземні багатства і де-далі збільшувати здобич їх. До цього ми повинні енергійно готуватися в міру наших засобів. Нафтові промисли механізуймо, робімо нові досліді, переустаткуймо порти, щоб вивозити нафту на світовий ринок.

СКОЛОПЕНДРА

Уривок з повісті „Шосе коло Ай-Петрі“

Товариш льокай...

ВЬОКАИ МИКОЛИ П-ГО. Вам слова немає,— крикнув я і почув, як щокі мої зашмеріли мурашками злости.

І я тоді побачив: це був останній поворотний пункт для Штейга.

Він зразу зі страшною несподіванки розширив очі, обличчя йому мазнуло крейдою... Мент. Далі він оволодів собою, прикрив віями очі, подумав чверть хвилини і вийшов.

Я побачив,— я навіть замовк і забув нашу мертво-притихлу шкільну залу, забув, що я голову на товариському суді над поповичами, що літні перерви проводять в боротьбі за церкву, — я дивився на велику Штейгову голову з кре-

мовим шовком кіс закурчявлених над вухамч, в пухке біле лице, в розмахнутий вилом вузьких темних брів—дивився і бачив і знав, що зараз, в цю хвилину я переламав до коліна, переламав у якийсь бік його аристократичну душу. Так треба було крикнути.

Це був час впертої боротьби студентства за пролетарський вуз. Викидали зі свого складу сами студенти, по цілих днях по залах і коридорах точилась запекла ворожнеча, це було помітно на лекціях, на перерві, коли відкривалися танці, коли „ліва група“ демонстративно сиділа на лавочках і дивилась на „інтелігенцію“, коли маніжились баришні і Штейг забавляв їх „огнем нежданих епіграм“... І в останній час перед процесом „поповичів“ вже зов-

уповноважили вести суд далі,— всі в зборі. Прохожу голосуванням. Моя во вести суд — викликав суперечки. Я питання ставлю руба, гостро, як поставив би тепер.

Зала гуде. Хтось погасив світло. Хтось знову заговорив про мову. Засвітилось. Я хочу спинити шум і почати діло—при такій ситуації перерваючи мене говорить мій друг Штейг. Кров прилила до мого обличчя. Я скипів.

— Товаришу льокай...

Зала по моїх словах замерла (це знало багато товаришів, але про це не говорилось—Штейга поважали). Потім засміялась:

— Товариш льокай!.. Оце так!..

— Правильно!..

— Веди збори!

Штейг покинув залу.

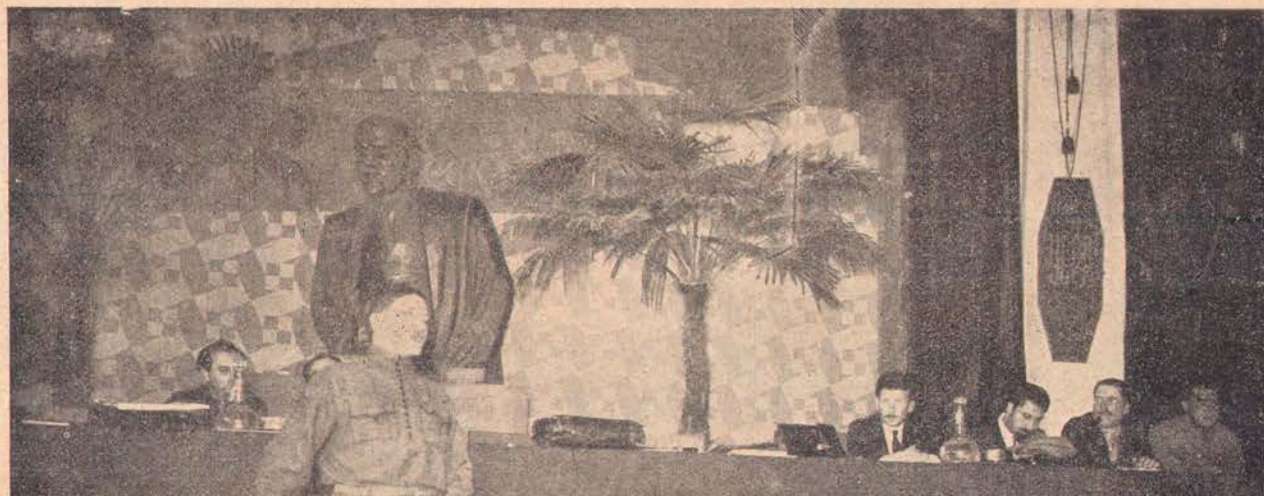
Сашка Жегульов

Штейга я знав з 19 року. Це був високий хлопець; чистого одягнутого

ретельний. Те, що він завжди бунтувався, санний, винасний і білий, він надавало йому краси, хоч він і не був проливий. Він просто був який. Ходив трошки вузлом, піднімав чи ліве панно читав бланк писав у своїх ніх журналі і малював фотурістичні плакати.

Я дружив зі Штейгом якоюсь дивною ворожою дружбаю. Тягнув щось до цього хлопця, свав-

ПЕРША ВСЕУКРАЇНСЬКА ПАРТКОНФЕРЕНЦІЯ

Викидали зі свого складу сами студенти, по цілих днях по залах і коридорах то читалась запекла ворожнеча, це було помітно на лекціях, на перерві, коли відкривалися танці, коли „ліва група“ демонстративно сиділа на лавочках і дивилась на „інтелігенцію“, коли маніжились баришні і Штейг забавляв їх „огнем нежданих епіграм“... І в останній час перед процесом „поповичів“ вже зовсім ясно студентство розколось на два табори.

Суддюю ми вибрали авторитетного, розумного хлопця з третього курсу—Малька. Памятаю—він перечитував Гюго, дискутував про Спинозу й Руссо, вчив французьку мову і по українському розмовляв з природженою артистичною вимовою в ніс, пишню складаючи точені губи.

Процес тягнувся третій вечір. Підроблялись і доставлялись виправдуючі документи, ставились свідки, виступали захисники.

Зала поділилася, напружилася, горіла очима — сотнями очей. Цікавили менше поповичі, більше захисники і поділ наших курсів. Курси в одкриту показали своє обличчя.

В мене в руках „Кузниця“ — орган нашого Губкому КП(б)У. Стаття—Київське земство, Мороз, Пуришкевич. Бувші міністри Петлюри під лотосовим листком автокефалії. Легалізувалися для боротьби. Батько поповичів—з їх компанії.

Суд близиться до кінця.

Малько встає і тонко „об'єктивно“ виправдує підсудних. Фактичні справи. Беру протокола, документи... Шахрайство... Нагале шахрайство Малька. Мені не дають слова. Питаю волі зборів. Зала то гуде то замирає. Беру слово й викриваю Малька. Пропонуємо вести справу в новім напрямку. Малько відмовляється вести сьогодні справу і закриває засідання. Мене

Президія Першої Всеукраїнської Партконференції. На трибуні тов. Чубар.

Виявивши вірність лєнінської лінії в нашому будівництві, певні досягнення в йому та ясні перспективи чергової роботи, конференція разом з тим виявила міцну свідомість широкої партійної маси, повне масове усвідомлення лєнінізму. Партконференція як найяскравіше довела правильність партійної лінії, а разом помилковість, безпідставність виступів опозиції, що залишилася безсилою перед зростом свідомости партії й робітничої класи.

речках зі мною. Але інтимним другом він не міг чи не хотів бути. Так, на один мій лист відповів між іншим: не люблю пухких сердець. Будьмо кулем турними людьми.

Він був трохи старший мене. Я його зрозумів. Наша оригінальна дружба не змінилася.

Офіційні справи суду і робота в нашій селі заставляли нас постійно гостро сутикатись, але це не перешкоджало нам товаришувати, заховувати тільки тінь якоїсь класової ненависти у грудях.

Так і трапилось, як я відчув, коли крикнув того вечора до Штейга. Він змінився. Він порвав майже зі всіма стосунки, почав запускати лекції, почав щось думати уперто і болізно. Раз він сказав мені:

— Я сьогодні прочитав „Сашку Жегульова“. Ти знавш, яке враження, який вплив зробив цей роман Леоніда Андрєєва?

і білий, не надавало краси, і не був дивний, просто був жий. Ходив трошки до, піднімав чи ліне читав писав у них журні і малював т ури стив плакати.

Я дружили Штейг і якоюсь ворожою бою. Такого щось до хлопця, сего деного з тиріч. Мені подобав його рини шисті авирині виганяв. Вже на курві він виганяв над голови гирю в 2 в одній руці це теж не спортсмені подобав Гострий і мкий на слани артистоподі він притав до себе хнів і дичав.

Він був цікавим ханцем між нашою братвою і помічав, що йому також цікаво проводи ти час у суні.

Ну?

„Сашка Жегульов“ дає людині велику бадьорість, міцне підняття, достойности людини. Він наводить на думку своєю фавулою, що він новісім ізольованим від суспільства по своїй чи по чужій волі, загубив суспільну перспективу і власну також, можна найти вихід для своєї перспективи не прикладаючи пістоля до скроні. Всякому, хто хоче кінчати самостійно раджу прочитати „Сашку Жегульова“.

Будо ясно, що Штейг загубив власну особисту перспективу, а суспільну перспективу нашої молоді чи суспільства в нього не було і вона його втрапила.

Ти знавеш, як легко бути героєм, як легко бути відчайним без кінця, як між тобою й оточенням порвуться всі нитки, коли тобі нічого губити...

...не вмів розмовляти дипломатично, як ти і сказав прямо:

Брось, товаришок, не буде з тебе Сашка Жегульова Сашки.

...Ми дивуємося з тебе, коли він на очах показує комусь в груди пістолю й відходить закладати руки в кишені, а тут...

...Не здатний ти, годячися бути Сашкою розбійником, хоч би „благородним“, ідейним...

Чи годен я—про це будемо говорити... вважати...

...і взагалі, чого ти надії, коли ти ще не знаєш й будеш працювати на користь суспільства...

...Я хотів завести на тебе розмову про його поведінку останнього часу, але він тільки сказав:

— А-ай... не цікаво мені це...

...І якісь думки невинності перли енергією з його очей—він підвівся, чомусь рвучко підсунув до мене піаніно, взяв стоячи піаніно широкий і мажорний, підійшов, потягнувся до мене обернувшись і вдивлявся глибоко в мене, як в людину...

— Е-ех. В Крим ходили... А там: гори над нами, шосе автомобілі...

слідки його аристократичного виховання ясно виділялись на тлі селянської й робітничої братви.

В танцях він красиво вів свою „даму“ в курточці, заплетену в „одну косу“, плавно й ритмічно йшов під музику вальса. Його завжди можна було відрізнити, коли під слова дирижора всі кидались до своїх дівчат як вівці, бігом, а він стрімко плав з ледве помітною усмішкою. Не такий як всі був він і за піаніном. Легко беручи непримушені акорди одною кістю руки, грав він палко, захватно, з рвучким форте і ліричним піанісімо.

Намагались переняти його маніру вітатись. Звичайно—було він зустрічається, чітким рухом підносить два пальці до середини козирка кепі, затримує на момент, затримується сам і чуточку схиливши голову, опускає руку. Губи при цьому затиснуті. За це його й не любили і поважали.

Тов. Петровський серед піонерів села Нової Одеси.

Штейгові букети

Валя—висока з глибоким голосом, як Горьківська Тереза, міщанка з передмістя, зі свіжим і здоровим обличчям горіли, тормозить мене за рукав і кричить шепотом артиста з добре розвиненою дикцією:

— Ой, слухай. Слухай. Він у мене, розумієш, витягнув з шафки щоденника. Ти розумієш—що мені щоденник?—фі-їть. Я його писала давно ну, там була закохана, ну і що ж, і писала... так він витягнув, прочитав і наклак резолюцію... Так ти що думав, я так і подарувала.—Фіть. Я пішла в інтернат і з дівчатами витягла його нотатки... Ой, цікаво. От прочитай. Знаєш, як він пише.—Так покрапано, дрібненько, скачками—діалектично... там про царя, про Лівадію... а „електричний поцілунок“—от я тобі вивесу...

До писань Штейгових я поставився не як до інтимних нотаток товариша, а як до документальних даних про того, що боровся в ВУЗ'і. Я тоді сказав собі:—Прочитаю. Це етично, бо це стосу-

...І взагалі, чого
рости надії, коли ти ще
лишиш й булеш працюю-
чим на користь суспі-
лства...

Я хотів завести на
ім'я про його повод-
ження останнього часу,
але він тільки сказав:

— А-ай... не цікаво
про це...

І якісь думки неви-
сказані перли енергією з
нього — він підвівся, чо-
тко рвучко підсунув до
мене піяніно, взяв стоячи
шард широкий і мажор-
ний, відійшов, потягнувся
і сказав обернувшись і
поглядаючи глибоко в мене,
спокійно.

— Е-ех. В Крим хо-
чешся... А там: гори над
дрантом, шосе, автомобілі
проходять... е-ех, товари-
шів нема... да-а-а...

Я не розумів, причім
це шосе й автомобілі, але
в мене неясне й тривожне
чуття й пробігало, як вітер
під шілини з затаєного
по тобі погляду, зі слів
Штейга. І почувалось, що
я коче щось розповісти
йому й боїться... Я нава-
жився сказав йому:

— Інтелігент ти, фан-
тасатор, але Сашки з тебе
буде все одно.

Зі Штейгового минулого

Крим. Діло таке: де-
який час Штейг жив у
Криму. Я мушу перека-
зати трошки його біогра-
фію.

Батько мого товариша
Штейг переїхав на
Україну давно, тут взяв
просту селянську дівчину
за жінку і добре знаючи
лікарне мистецтво став
повара у графині Ра-
дзівної. В тринадцятім році він забрав жінку з двома підлітками і переїхав
в Крим. Там якимсь чином влаштувався при кухні в літній резиденції Ми-
хаїла II-го, в Лівадійському палаці. Там і підростали Штейгові діти, і тільки
після революції сім'я їх опинилась на Україні, в багатих батьків Штейго-
вої жінки.

Прошира, синок свого батька, молодий Штейг умів ладити з дітьми
аристократії і йому симпатизували всі. І тепер на курсах на-

Тов. Петровський серед піонерів села Нової Одеси.

Робітничий сад в Миколаїві. Портрет тов. Петровського з квіток

там була закохана, ну і
що ж, і писала... так він
витагнув, прочитав і на-
клав резолюцію... Так ти
що думавш, я так і пода-
рувала. — Ффїть. Я пішла
в інтернат і з дівчатами
витагла його нотатки...
Ой, цікаво. От прочи-
таєш. Знаєш, як він пише.
— Так покрапаво, дріб-
ненько, скачками — діялек-
тично... там про царя, про
Лівадію... а „електричний
поцілунок“ — от я тобі ви-
несу...

До писань Штейго-
вих я поставився не як до
інтимних нотаток товари-
ша, а як до документаль-
них даних про того, що
боровся в ВУЗ'і. Я тоді
сказав собі: — Прочитаю.
Це етично, бо це стосу-
ється справ пролетаріату...

На другий день в моїх
руках були нотатки Штей-
га, чисті по формі й по
змістові, наче думки свої
він пов'язав у букети.
Ось де-які з них.

„Місячна ваза.

— Голова впа-
ла на долоні.

Коли б увійшла
Таня чи Морен, я
здався б їм зараз
симпатичним, бо во-
ни в мені побачили
б рідного собі, — лі-
ричного плебея. Во-
ни не знають, що я
відчуваю їх і всі
деталі мого сучасно-
го життя, як бруд
за нігтями після ро-
боти на шкільнім
городі.

— Я не мрій-
ник, — для цього вже
занадто культур-
ний, але по асоціа-
ції контрастів зга-
дуються мої чисті,
як бризок фосфо-
ричної хвилі при
місяці, літа.

— Травень 14-го року.

Приїхав я (з пансіону) і приїхав імператор, а ввечері на морі
лежала місячна ваза. Неповторимий каприз кримського пейзажу!

Місячне сяйво розширене, мінливе, як ілюзорний міраж коло
осяйної вродистої Лівадії, перехвачене посередині й вінцями роски-
нуте на обрії кольору прихуаного золота. І здавалось, що місячна
ваза стоїть на лівадійським березі й здавалось, що моє життя трупком

налите у місячну вазу тому, що було все таке планетарно-грандіозне і не було деталей—тільки ніч звучна й кришталіна, море й музика в палацах і чекають Вільгельма в гості й приїхав імператор...

— Тепер я знаю,—я пригадую це фельдфебельське обличчя, коли я сидів на римській гробниці, а Романов стояв на балконі й витираючи хустинкою затуманілі очі, щоб не дивитись в лице говорив з дочкою Татяною, що в нього не встановлюється шунок і про те, що його фотографію з сином буде відбито в журналах.—Тепер я знаю, що імператор був теж плебей і все ж в ньому було величне те, що за його спиною мільйони плебей.

— Його приїзд і Лівадія і місячна ваза на морі—все це було протуберанцями з душі, сипало дощем сузір в мою сумбурну радість. І все було без дрібниць, все було як у стилі дерматовського демона і це будило якусь світляну й музичну какофонію...

— А може все то було тільки тому, що в мене в організмі відбувався початок полового дозрівання.

Его.

— Світом рухає могутній его. Альтруїзм, хоча б класовий, в більшості є мода. Досадно, коли навязують моду. Я егоїст, індивідуаліст—це не модно.

— Почуваю себе дзвінким і сколеним, як кусок масивного скла.

— (А іноді хочеться: навішати б круг себе дзвонів, дзвоників, дзвіночків і торкати ніжно, легко, як на арфі й слухати золоті тона... тоді забулися б курви, Валя, справка про літню роботу на селі і все, що чувається, як бурд за нігтями).

— Дзвіночки—безглуздя! Мене ждуть. Ні, мене ніхто не жде, бо всі загубили надії, бо всі привикли до бруду за нігтями... Ага! Я подарую себе собі. Проживу—згорю, але без бруду за нігтями. Слухай, Штейн! Сашка Жегульов! Хіба це забудеться!

План.

Діалектично, дякую розвіємо мій план. Чуєш, Морен? Ти зі мною обговорюєш мій контрреволюційний план, бо я влізу у твою товсту шкуру, бо я художник, я зможу й я буду радитись з тобою. Ти будеш учасником „наганної справи“. Не комсомолься, друже! Починаємо. Тільки одно я тебе прошу:—не збивайся в бік—дискутуй по одній лінії моїх можливостей.

— Добре, я все одно знаю, що ти безсилий і це не пошкодить справі пролетаріату, коли я поможу тобі виготовити твій дикий план. Почнемо.

— Обдумано, зважено. Шляхів немає. Мое життя офірою привертено. Властні й ти зветься не любий поезії—просто не єдині

Камінь в пудів 30 спустити зі скелі на дорогу...

— Хо-хо! Здорово. Ну, і автомобіль стає... І витягаються з бурів нагани...

— Я закушую губи, я думаю... Ага! Підожди. Кілька дощів верст захищує машина. На автомобілі стошило, загайдало, привертись кущі й гори. Коли вітаєшся, тебе помічають. На цім шок і підходити,—безпосередньо з за скелі 7 люф—руки вгору! Ніхто й не подумав про зброю! Та що! Я дав би даниня взяти автомобіль без одного револьвера! Як? А ось як! Я беру в нагані 2 пуди? Беру! Ми на каміні. В мене в вороту... уух! дивись, ось я беру 5 від Дозволь я виб'ю двері, не піднимай питання перед організаціями. Це привертись а дай—7 нас пустить 7 пудовиків в нагані з загоданими роскислими тілами! Дамся.

— Тобі, мабуть, доводилось чути, що у кримських горах вилочували цілі вогнища. Да. Не таких, як ти, за хвіст і в сонце.

— ГПУ?

— Думай.

— Слухай, друже. Ми—один. Один легко. Спиш—де захопило. Тепло в печорах подовбаних скитами. Маски. І голони—губить нічого. В чарівній країні—це метафора—буквально,—в країні, де ідеально прозорому повітрі десяток верст як на долоні, а чверть версти від мене на віддаленні стрілу револьвера буває іти годину,—ми недосяжні. Татарські селі села. Трищини в сумбурно навалених скелях...

Це в загальнім. Деталі на місці. Ніхто немо з фінки, подорожного.

Проживу—згорю. А тебе жаль—еще нещ, моднічавш. Як стріну—з задоволенням вежу 3 кулі. Дякую за допомогу в виробці плану. Жаль, що ти не будеш в Криму. Приїжджай.

Штейн

Всі ми в той час були трохи демагогами, трохи прямолінійними й це було потрібно, неминуче. Багато шкоди робила наша прямолінійність але збитки її зарахувались в „издержки соціальної революції“ і коли распачливий Штейн полетів через кілька днів з ВУЗ'а й коли наша країна втратила в ньому корисного робітника на культурному фронті, тоді й те я зарахую до тих „издержек“.

Так я думав до моєї поїздки до Криму.

Мертвий час

Не ворохнуться верхки кипарисів, струнких і м'яких, як шерсть медя. Чатують спокій. Встаю й обмиваю білястий нальот солі на засмагані

кати ніжно, легко, як на арфі й слухати золоті тона... тоді забулися б курви, Валя, справка про літню роботу на селі і все, що почуваться, як бурд за нігтями).

— Дзвіночки—безглуздя! Мене ждуть. Ні, мене ніхто не жде, бо всі загубили надії, бо всі привикли до бруду за нігтями... Ага! Я подарую себе собі. Проживу—згорю, але без бруду за нігтями. Слухай, Штейг! Сашка Жегульов! Хіба це забудеться!

План.

Діалектично, діалогом розів'ємо мій план. Чуеш, Морен? Ти зі мною обговорюєш мій контрреволюційний план, бо я влізу у твою товсту шкуру, бо я художник, я зможу й я буду радитись з тобою. Ти будеш учасником „наганної справи“. Не комсомолься, друже! Починаємо. Тільки одно я тебе прошу: — не збивайся в бік—дискутуєш по одній лінії моїх можливостей.

— Добре, я все одно знаю, що ти безсилий і це не пошкодить справі пролетаріату, коли я поможу тобі виготовити твій дикий план. Почнемо.

— Обдумано, зважено. Шляхів немає. Мов життя офірою призначено. Врешті й ти, здається, не любиш посеві — просто не єдині шляхи ті, що означені й дозволені устроєм.

— Я реаліст, ти май на увазі. Слухай: між кущами кизелю, між скелями й ломом каміння через перевали в'ється й ломається шосе коло Ай-Петрі. Я і зі мною 5-6, тільки таких, щоб не слиннали балачками про садочок і маму, щоб не розкисали „мораллю“ й „правдою“. Щоб були людьми компактними, іменно компактними, — щоб весь тут. Кожен сильний, кожен сміливий і в скелях і на скелях — свій, вдома.

— Я розумію, автомобілі... Ти думаєш, що це проста справа спинити автомобіль.

— Це зовсім проста справа.

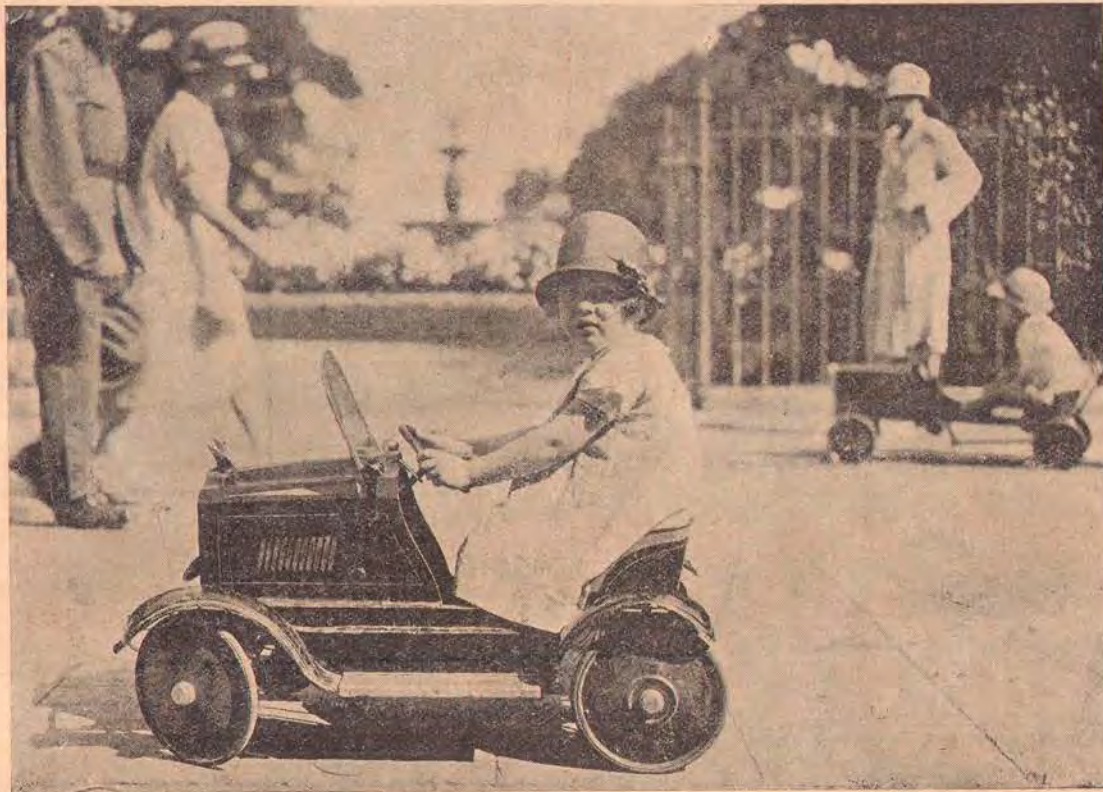

Америка хоче бути оригінальнішою за Європу в сенсаціях. А Європа хоче теж стрибнути вище Америки. Ось одна з оригінальних американських будівель у Бостоні—вежа вся зроблена з бочок.

ника на культурному фронті, тоді й те я зарахую до тих „издержек“. Так я думав до моєї поїздки до Криму.

Мертвий час

Не ворохнуться верхки кипарисів, струнких і м'яких, як шерсть на медля. Чатують спокій. Встаю й обмиваю білястий нальот солі на засмаганій

Ча заході є спеціальні лялькові автомобілі для дітей. На знімковій парку в Женеві. Діти катаються на маленьких автомобілях

іти годину,— ми недосяжні. Татарські скелях... Тріщини в сумбурно наважених скелях...

Це в загальнім. Деталі на місці. Штегнимо з фінки, подорожного.

Проживу—згорю. А тебе жаль—неш, моднічаєш. Як стріну—з задом—ням всажу 3 кулі. Дякую за допомогу в виробі плану. Жаль, що ти не будеш у Криму. Приїзжай.

Всі ми в той час були трохи демагогами трохи прямолінійними й це було потрібно, бо минуло багато шкоди робила наша прямолінійність але збитки її зарахувались в „издержки“ соціальної революції і коли роспачливий Штейг полетів через кілька днів з ВУЗа й коли наша країна втратила в ньому корисного робітника на культурному фронті, тоді й те я зарахую до тих „издержек“.

Тілі Оягаю мою мову блузу, беру цигарок і бравнію пояса трусів... Піду леко в гори, — туля тягне, — вона ходити туди рвати кизил а я просто піду Буду стріляти — мого знову стріну отого рудого звірка на скелях що бачив з нею. Не пристрелити так пострілять. І от я далеко від людей і осель, стою опершись голими нігтями на камінь і дивлюсь на море.

Хай так. Завтра на Україну. Тут в останнє. Далеко, але леко блакитні дахи наших дач, кам'янисті порослий кущами вустир, доріжка повустана, провалля, скеля, все перед очима. Завтра на Україну.

Хтось м'яко на плече... Повертаюсь перед самими очима усмішка така знайома, красива... кепі й по боках шовкові косички. Ніс з горбинкою, зетом вирізані ніздрі.

— Штейг!?. Впала рука на пояса... Бравнінг...

Штейг, ти?

Ну, я, чого ти так? Чудно...

Ште-ейг... Як це, що за збіг обста-

Я знав, що ти є в нас. А ти не чекай, дай запалимо. Сідай.

Штейг не здивований. Він спокійно сідає на великому каміні й дивиться на шосе. Одягнений в сорочці, забраваний в сірі штани і в жовтих туфлях „джімі“. На нім висить торбина, патронташ...

Що за зброя, дробовик? Ти не Саш-

Він підносить голову, дивиться на мене і робить насмішкуватий, їдкий і теплий усміх. Запалюємо.

За кушами м'яко чаккає авто. Я стежу за Штейгом. Нагадав його „план“... Авто їде, мчить до нас. Штейг красиво, елегантно й радісно по кримськи (звичай вітання на морі, в дорозі, в дачі) махає рукою. Коли на машині помічають, він знайомою манерою прикладає два пальці до кола. І в цій ширім вітанні вже не можна помітити того розпачливого Штейга, того заважкого хоч і сильного юнака.

План пам'ятаєш... Ти мені обіцяв три години... А я все таки достойний не дробовик.

Він знов підводить очі й знову я бачу спокійний погляд без одної рисочки нещастя і ще щось—наче він почував перемогу.

У мене нервова напруга. Пробуджується злість, кладу на долоню бравнінг і...

Я вартий не дробовика. На... Він на...

Штейг повертається, усміхається.

Не люблю мелодрами. Погана галузь театру мистецтва.

Я придушую безпричинну злість...

Штейг оповідає. Він у Криму проводить літні дні. (Батько його робить у санаторії). Він пише... Робить він у журналі й в живій мові. Посада йому подобається й дав можливість жити.

...Так... А знаєш—сильна Радянська армія.

Гм... Ти на 9-м році революції починаєш агітувати... Кажу й відчуваю, що кажучи по шаблону стереотипно й знаю, що...

НЕДОБИТКИ КОНТР-РЕВОЛЮЦІЇ ПЕРЕД СУДОМ

На лаві підсудних. Ліворуч—Уренюк, далі—Камиш та Попов

Кримінально-судова колегія найвищого Суду УСРР під головуванням тов. Жука, при членах т.т. Адамівіч та Гейлігі, при прокурорі т. Ахматові та оборонцях т.т. Кулікові, Скерсті, Мамутові, Капущевському, Курицькому та Гуревичі розглянула відому справу контр-революційної організації, що про неї вже подавалося відомості в пресі—справу Уренюка. На лаві підсудних Найвищого Суду опинилося три контр-революційних агенти закордонної еміграції—Уренюк, Камиш та О. Попов, а також кілька співучасників та переховувателів. Як виявило судове слідство, головний обвинувачений—Уренюк, капітан старої армії, учасник білогвардійської інтервенції Радянської України, за завданням еміграційного монархічного центру протягом кількох років провадив на території СРСР під-

На лаві підсудних. Ліворуч—Уренюк, далі—Камиш та Попов

Кримінально-судова колегія найвищого Суду УСРР під головуванням тов. Жука, при членах т.т. Адамівіч та Гейліті, при прокурорі т. Ахматові та оборонцях т.т. Кулікові, Скерсті, Мамутові, Капушевському, Курицькому та Гуревичі розглянула відому справу контр-революційної організації, що про неї вже подавалося відомості в пресі—справу Уренюка. На лаві підсудних Найвищого Суду опинилося три контр-революційних агенти закордонної еміграції—Уренюк, Камиш та О. Попов, а також кілька співучасників та переховувателів. Як виявило судове слідство, головний обвинувачений—Уренюк, капітан старої армії, учасник білогвардійської інтервенції Радянської України, за завданням еміграційного монархічного центру протягом кількох років провадив на території СРСР підпільну контр-революційну роботу, утворюючи контр-революційні „Повстанські комітети“, що мали своїм завданням знищити Радвладу та сприяти майбутній білогвардійській інтервенції. Поруч цього Уренюк провадив і шпигунську роботу за завданнями румунської сигуранци та другого відділу польського генштабу з їхніми експозитурами, осередками та іншими контр-розвідувальськими органами, Камиш та О. Попов — теж закордонні емігранти — були також учасниками цієї контр-революційної організації але активної роботи не провадили. Організація, що утворилась за вказівками закордонних політичних фармацевтиків — монархічних провідів для підвищення їхнього авторитету у закордонних імперіалістичних добродійців та для одержання нових подачок — „дотацій“ від них, звичайно, ні до чого не привела. А всі учасники цієї нікчемної і невдалої організації опинились на лаві пролетарського радянського суду. Найвищий Суд УСРР засудив головного обвинуваченого—Уренюка до найвищої міри соціального захисту—розстрілу. Обвинувачених Камиша й Попова засуджено до позбавлення волі з суворою ізоляцією на 10 років та позбавлення громадських прав після відбуття кари на 5 років кожного. Обвинувачених, Артеменка, М. Попова та Розенштраух, що переховували білогвардійський хлам, засуджено до позбавлення волі строком на 1 рік та позбавлення громадських прав після відбуття кари строком на 2 роки кожного. Решту обвинувачених Найвищим Судом виправдано.

П. Запорожець

КВАРТАЛИ

Церковні дзвони в далені,—
такі завмерлі дзвони;
їх перегнав наш синій біг,
(ну „і нехай мідяний сміх“
бо що він при заводі?)
Донбасу сизий дим і дим
висить над головою.

В шатро небесне заглядав,
а там лиш вітер, хмари.
Я полюбив кварталів гін.
— Стій!.. Покотивсь трамвай за ріг,
а рейки під ногами.
В моїх очах любов і синь
розхристаних кварталів.

О. Кундзіч.

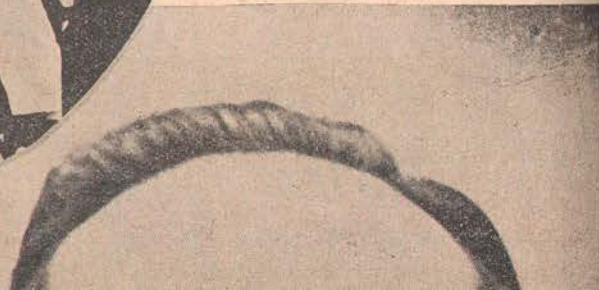
ВСЕСВІТНЯ ІЛЮСТРАЦІЯ

Раман, президент Калькутського університету, представник індуського пролетаріату в Комінтерні.

Тов. **Карахан**. До його повернення в Китай.

Рамап, президент Калькутського університету, представник індуського пролетаріату в Комінтерні.

Тов. Карахан. До його повернення в Мін

Пелісьє, переможець велогонки в Лонгшані (Франція).

Новий мін. закордонних справ Пекинського уряду **Велінгтон-Ку**.

В овалі: зустріч Чемберлена з Мусоліні на яхті біля берегів Італії. Мусоліні й Чемберлен розмовляють

Вождь рифів Абд-Ель-Керім (праворуч) зі своїми дітьми в засланні

Народні свята в Хіні. Процесія артистів на ходулях приваблює численні юрби глядачів

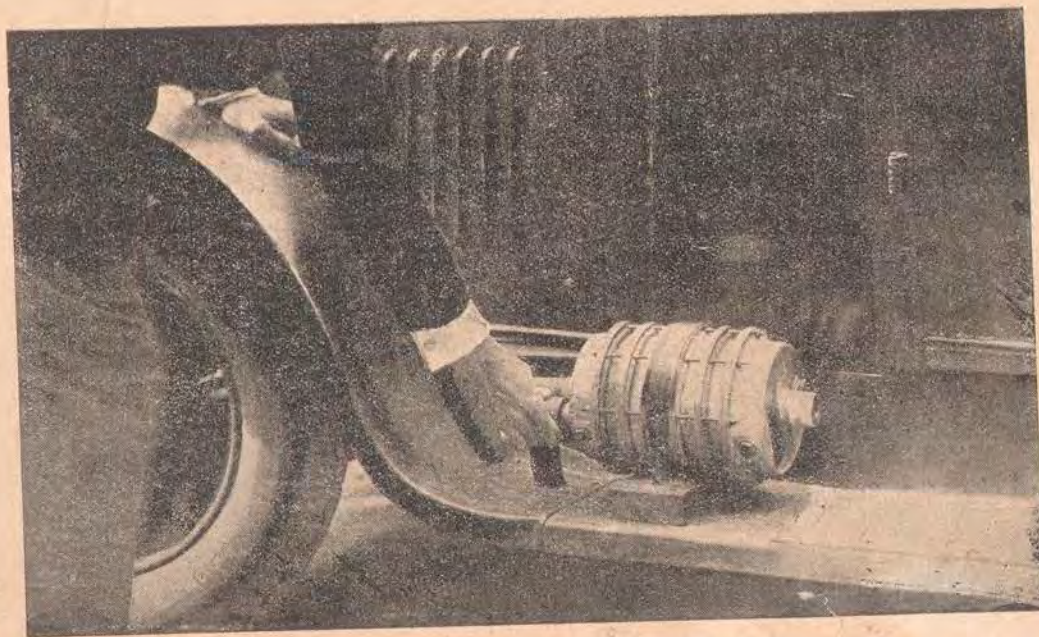

Ліворуч: Берлін застерігає епідемію гґфу. Велетенська установка фільтрів для фільтрування води. Праворуч: Оригінальний спосіб стріляння з лука. «Особливий рід спорту за кордон м

«Модні» викрутаси. За кордоном носять панночки, як видно на мал., радіо-апарат на підв'язці

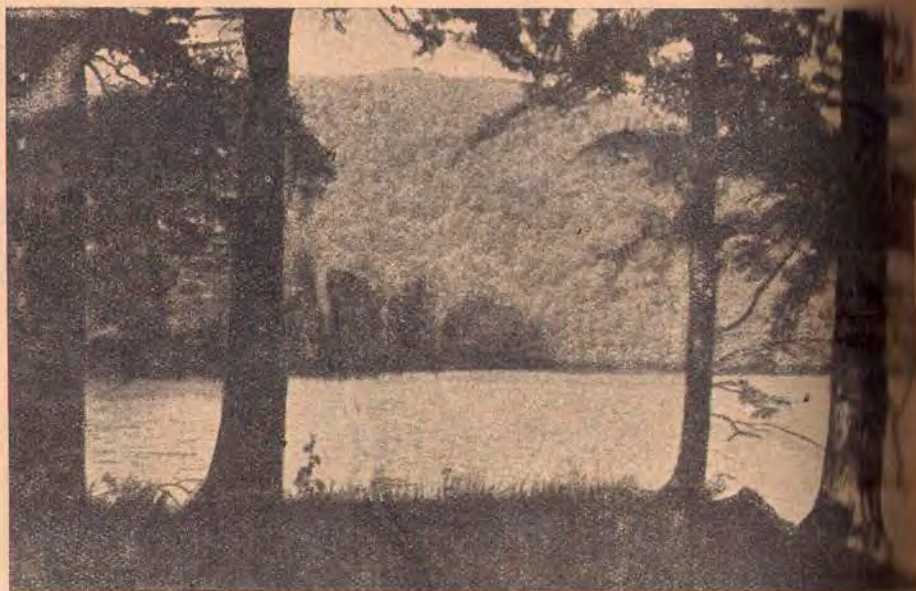
Нові вдосконалення автомобілів. Цей апарат (винахід інж. Ройсе) цілком глушить шум автомобіля, нейтралізує також отруйні виділення газів

ПІДКАРПАТЬСЬКА УКРАЇНА

Нарис К. Л-вича

ІМПЕРІАЛІСТИЧНА війна, що скінчилася відомими гаслами „самовизначення“, збудила й Підкарпаття. Перші заговорили давні американські іммігранти. На їхні домагання, 23 вересня 1918 р., їх було прийнято до „Середньо-європейського союзу народів“, а за порадою Вільсона почали творити автономну провінцію в межах Чехословацької Республіки. Деякі політичні діячі Підкарпаття почали було говорити про негайне приєднання до України, але тому, що Масарик дав урочисту обіцянку створити їм таку „автономну державу (?), щоби всім русинам було добре жити“,—голоси розбилися й перемогли прихильники згоди з Чехословацькою. Скінчилося тим, що 8 травня 1919 року „Центральна рада Підкарпаття“ в Ужгороді ухвалила об'єднання з Чехословацькою, з тєю лише умовою, з тєю лише умовою, що кордонна межа ляже біля Попраду, а як-би виникли коли-будь які-будь непорозуміння, то щоб Підкарпаття могло безпосередньо звертатися до Ліги Націй. Обговорити цю справу точно було доручено представникові американської імміграції, Жатковичеві, якого однак Бенеш дуже легко заспокоїв тим, що, мовляв,—„такі дрібниці ми зможемо залагоджувати без усякого чужого втручання“, з чим також погодилася й Ужгородська рада. Після того, не трапляючи часу, чеський уряд проголосив статут про автономію адміністрації, господарства та шкільництва, при чому було зазначено, що навчання має провадитися лише місцевою („малоруською“) мовою. Точніше, все містилося в тому, що Підкарпаття матиме свій 40-членовий сейм висилатиме 9 послів до парламенту у Празі. Однак, за голову краєвої влади мусить бути лише призначений президентом губернатор. Таке призначення одержав Жаткович, який почав свою діяльність протестами проти неправильного визначення кордонів і, позмагавшись ще трохи за „тендецію“ урядового перепису населення, скінчив усе звичайною „демисією“...

Влада губернатора опинилася в руках чорносоптенця-москофіла, а москофіли — відомі продавники. Чеська влада вирішила використати їх, як свою зброю. Маючи на Підкарпатті, де живе 320.000 українців, 102.998 мадярів, 82.124 євреїв, 13.816 румунів, 7.21 німців, й усього лише 19.189 чехословаків, чеському урядові нічого іншого не лишалось робити, як узяти собі до послуг місцевих москофі-

На північній захід від Ужгороду на височині 1000 метрів під горою Вігорлят лежить прекрасне озеро, назване Морське око, або озеро Вігорлятське. На нашому краєвиді з вершини гори Вігорляту на озеро та хребет Карпатських гір. Гора і озеро лежать на території Словаччини, заселеній українцями.

всюди навязує їм москофільське „язичіє“, що вже давно віджило свій час. Наслідком того українське шкільництво крутиться в якомусь зачарованому колі, мовознавчих „суперечок“, а чехословацьке шкільництво спокійно собі росте та шириться. Прикладом такого безладдя може бути таке: Ужгородська назія вживає „язичія“ (місцевого), Мукачівська „язичія“ (з російською вимовою), а Берегівська Густьська—справжньої української мови, та й те завдяки галицьким учителям, що на власну руку зробили ці „реформи“.

Майже така сама плутанина з навчанням вивається у 4-х семінаріях та 3-х реальних школах, що лише нищить їх, бо учні, наслуковавшись „того сего“, тікають до чехословацьких шкіл, а там їм „все ясне“... Але трохи ліпше стоїть справа в народній школою, бо там, не зважаючи на всі москофільські „язичія“, переважна більшість учителів українці, що походять з тих-же селян і вміло виконують свою учительську роботу. Тут багато

...у, заселення українців на території Словаччини, заселення українцями. страції, господарства та шкільництва, при чому було зазначено, що навчання має провадитися лише місцевою („малоруською“) мовою. Точніше, все містилося в тому, що Підкарпаття матиме свій 40-членовий сейм вислатиме 9 послів до парламенту у Празі. Одначе, за голову краєвої влади мусить бути лише призначений президентом губернатор. Таке призначення одержав Жаткович, який почав свою діяльність протестами проти неправильного визначення кордонів і, позмагавшись ще трохи за „тендецію“ урядового перепису населення, скінчив усе звичайною „демисією“...

Влада губернатора опинилася в руках чорносо-тенця-москофіла, а москофіли — відомі продавники. Чеська влада вирішила використати їх, як свою зброю. Маючи на Підкарпатті, де живе 320.000 українців, 102.998 мадярів, 82.124 євреїв, 13.816 румунів, 7.21 німців, й усього лише 19.189 чехословаків, чеському урядові нічого іншого не лишалося робити, як узяти собі до псеблуг місцевих москофілів, що підчас урядового перепису несподівано виросли до 53.515 осіб. Тому-то чеський уряд, визнаючи за українцями права їхньої мови, скрізь і

всюди навязує їм москофільське „язичіє“, що вже давно віджило свій час. Наслідком того українське шкільництво крутиться в якомусь зачарованому колі, мовознавчих „суперечок“, а чехословацьке шкільництво спокійно собі росте та шириться. Причому такого безладдя може бути таке: Ужгородська назія вживає „язичія“ (місцевого), Мукачівська „язичія“ (з російською вимовою), а Берегівська Густьська—справжньої української мови, та й то дяки галицьким учителям, що на власну зроби́ли ці „реформи“.

Майже така сама плутанина з навчанням вавється у 4-х семінаріях та 3-х реальних школах, що лише нищить їх, бо учні, наслуховавшись „се-се-се“, тікають до чехословацьких шкіл, а там „все ясне“... Але трохи ліпше стоїть справа з родною школою, бо там, не зважаючи на всі москофільські „язичія“, переважна більшість учителів українці, що походять з тих-же селян і вмляють своє культурне завдання. Тут багато допомагає Ужгородське т-во „Просвіта“, яке, крім видання популярно-наукових книжок, закладає й свої бібліотеки-читальні, утворило краєвий театр та заснувало перший на Підкарпатті український театр.

Що до економічного життя, то воно, як і всюди, переживає певну кризу. Одначе, що збудовано на ґрунті кооперації, те не гине. Так, існує й розвивається „Підкарпатський банк“ в Ужгороді,

поруч з нього та саме розвивається „Краєвий кооперативний союз“ та „Сільський союз“, що гуртує біля себе досить значну кількість селянства. Звичайно, це не та кооперація, що ми знаємо, але не літичне життя, а й господарче. Політичне життя має свої особливі „проблеми“. „Політичне“ Підкарпаття, говорячи про народ, коли не говорить з народом. Тому й диво, що майже кожна тутешня

Ужок Селянська сім'я. Праворуч—Горяни—село біля Ужгороду. Угорі—сільська дівчинка.

вдаючи свої
 ни, але яке-будь
 нині „джерело“.
 на пр., орган
 ської-хліборобів
 (Нива“)
 коштом своєї
 ції“ у Празі
 діяльність не
 впливу;
 москофіль-
 чорностенців
 Земля“)
 „датками“
 чеських
 стентців; ор-
 анської респу-
 бліканської партії
 існує кош-
 аграр-
 орган моско-
 куркулів
 анків („Кар-
 і Еїст-
 черпає свою
 з маляр-
 „джерел“; учи-
 видання
 Школа“,
 „Учи-
 „Віночок“)
 коштами з
 фондів.
 місце зай-
 лише—орган
 перативного
 („Коопера-
), орган с.-д.
 („Вперед“)
 орган Комуні-
 стичної партії
 „Прода“), що гур-
 біли себе майже
 ну безземельних селян та робітників. Зведене на манівці ужгород-

Угорі—Скотарське, там у цих місцях провадилися були 1914 р. завзяті бої між австро-німецькою та російською арміями. На кладовищі поховано забитих. Нижче—Новицьке на північ від Ужгороду. В долині ріка Уг. В цьому місці будеться електростанцію. Праворуч — краввид узлісся перед Ужком.

ману безземельних селян та робітників. Зведене на манівці ужгород-

Угорі—Скотарське, там у цих місцях провадилися були 1914 р. завзяті бої між австро-німецькою та російською арміями. На кладовищі поховано забитих. Нижче—Новицьке на північ від Ужгороду. В долині ріка Уг. В цьому місці будувалася електростанція. Праворуч—краввид узлісся перед Ужком.

Дівчата з під Ужгороду. Одяг на них словацький.

Черпає свою
ність з маляр-
„джерел“; учи-
ві видання
родня Школа“,
атура“, „Учи-
та „Віночок“)
коштами з
фондів.
місце зай-
лише—орган
ративного
 („Коопера-
), орган с.-д.
 („Вперед“)
рган Комуні-
ної партії
рвда“), що гур-
діла себе майже

нову безземельних селян та робітників. Зведене на манівці ужгород-
ні політиками підкарпатське селянство, масово згромаджується у свої
співки“ й переносить свої змагання на економічний ґрунт, що
нік як бентежить Прагу.

Відомо, що коли підчас виборів до пражського парламенту перемогли
аринки“, то перш усього вчинили в Ужгороді справжній погром
авських книгарень. Звичайно цей удар боляче відгукнувся у селян-
ї масі, викликавши масові протести, проти чого нічого не могли
ні навіть емігрантські „нахлібники“, що за миску чечевичної юшки
вдували всі вчинки чеської адміністрації на Підкарпаття. Найбільше
в цьому руху, — це брак відповідної літератури а літературних
тут взагалі ніяких. Їхнє місце заповнюють „календарі“, або які-будь
авкові збірники, де іноді друкує свої вірші вдійні на ціле Підкарпаття
авський поет Гренджа-Дольський.

Нев інше що тут виходить у світ,—переважно макароніка. Інтелігенція,
вдовшись від народньої маси, здібна лише прислуговувати чужинцям.
владене націоналістичні „політики“ в Ужгороді, такі власне попи на селах,
вже інакше народне вчителство, бо лише воно виховує нову народню
інституцію, вчить боротися й захищатися від сучасної „чехізації“. З того,
в цих ставиться селянство, видно, що колись прийде таки той час, коли

згине нужда й зникне темрява. Коли-ж це станеться, то цілком певна річ,
що разом з малярськими панамі та чеськими адміністраторами піде геть і
ця „своя“ інтелігенція, що навіть тепер дбає лише про власне черево.
Національне визволення, як і соціальне,—справа самої трудящої маси.

Олесь Донченко

КУРІНЬ

За селом, за селом сопілки
Голос, як дзвіночок, діль—діль...
Ну й який я, що знаю тільки
Свій баштан та курінь.
Аж до обрїю в'їгься за ними
Витий шлях, мов гадюка руда.
Ну а я тільки й бачу, як мимо
Піде в пілу череда.
А вночі, а вночі,—веретеном
Колішки в уха—цінь—цінь...
От тоді я лягаю в зелений,
В свій пахучий курінь.

Ось комашка повзе по обличчю,
Ось билинка лоскоче ві-сні.
Може, сонний, кого я покличу
Найріднішого в світі мені...
Чи затихли шляхами колеса,
Сплять, чи не сплять баштани?...
Тихо з темряви тчуть перевесла
Пориваючи в ніч кажани.
На світанку ж сопілки, сопілки
Голос, як дзвіночок, діль—діль.
Ну й який я, що знаю тільки
Свій баштан та курінь...

Пилип Голубничий

ДОМІВКА

І знову темний бір заграв в зелені струни
І од луни—легенькі ластівки.
Сосни духмяно ллється струмень
Як лився ще у давні віки.

У золотім піску, де на базар дорога,
То не весняний дощ—крикнява дівтори,
Шумлять осокори біля мого порогу
В журбі якісь задумані двори.

Делегація жінок і матерів політичних в'язнів Західної України до польського уряду

Сільсько господарська виставка в с. Кириковці Охтирської повіт.

Нещодавно делегація жінок і матерів політичних в'язнів Західної України, разом з послом комуністичної фракції польського парламенту тов. **Пристапою** звернулись до польського уряду в справі амністії ув'язненим.

На мал. праворуч, сидять, — **Брехер** (Львів) — мати в'язня, **Копанчук** (Ковель) — мати в'язня, **Ясінська** (Холм) — просиділа 14 міс. дитина народилась у в'язниці, чоловік сидить 2 роки. Стоять, ліворуч: **Зубова** (Голоби) — жінка в'язня, т. **Пристапа** — посол, **Сенечко** (Здолбунів) — жінка в'язня.

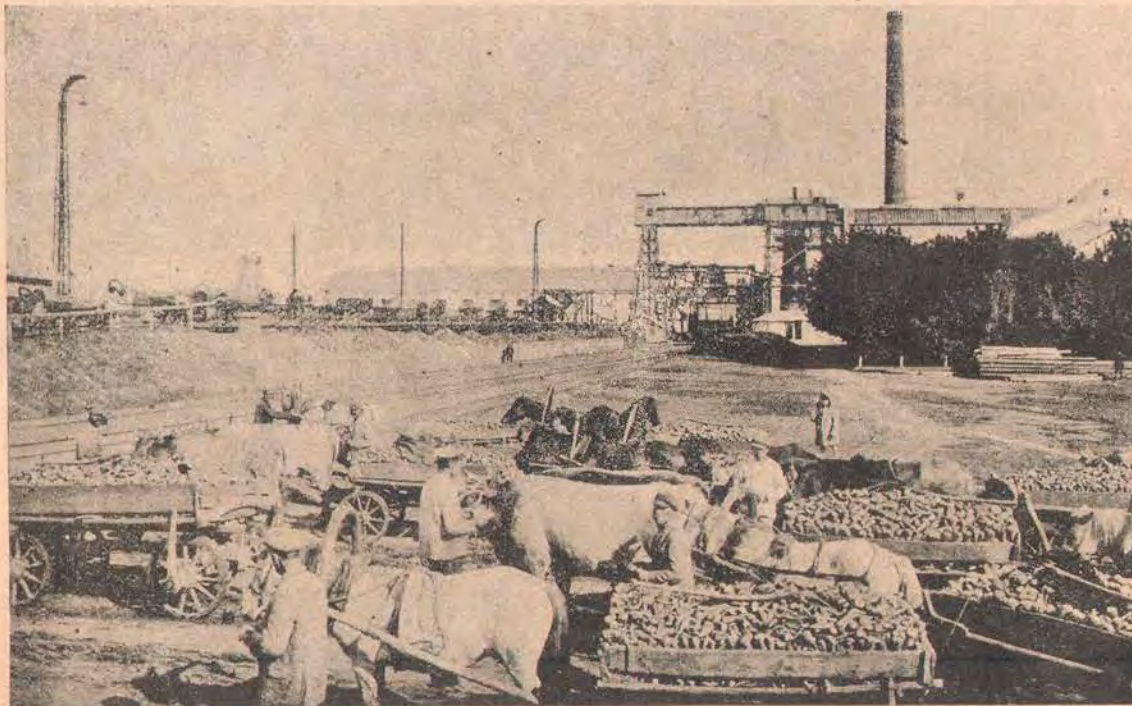
Нещодавно в Одесі відбувся Всесоюзний з'їзд бактеріологів, епідеміологів та санітарів. На малюнку НКЗдоров'я т. Ефімов закриває з'їзд

Нещодавно делегація жінок і матерів політичних в'язнів Західної України, разом з послом комуністичної фракції польського парламенту тов. **Пристапою** звернулись до польського уряду в справі амністії ув'язненим.

На мал. праворуч, сидять, — **Брехер** (Львів) — мати в'язня, **Копанчук** (Ковель) — мати в'язня, **Ясіньська** (Холм) — просиділа 14 міс. дитина народилась у в'язниці, чоловік сидить 2 роки. Стоять, ліворуч: **Зубова** (Голоби) — жінка в'язня, т. **Пристапа** — посол, **Сенечко** (Здолбунів) — жінка в'язня.

Нещодавно в Одесі відбувся Всесоюзний з'їзд бактеріологів, епідеміологів та санітарів. На малюнку НКЗдоров'я т. Ефімов закриває з'їзд

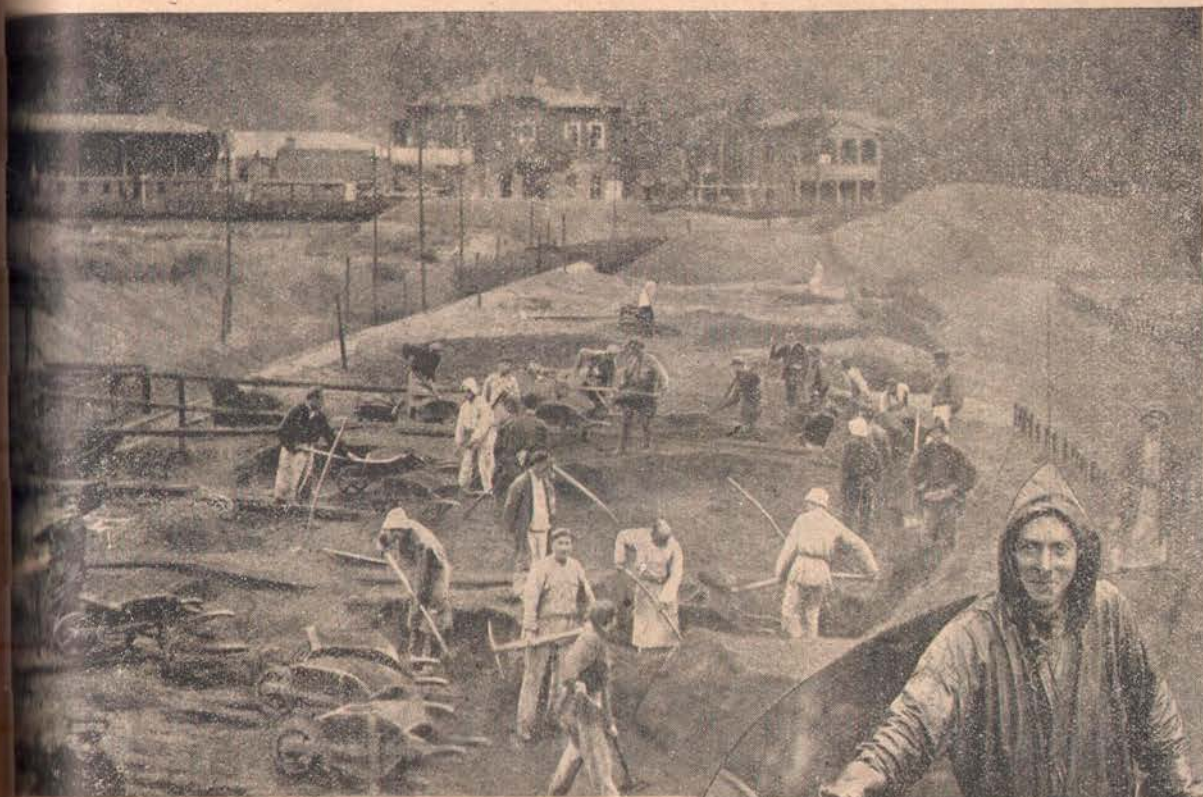

Цукроварні готуються розпочинати виробництво. На нашому малюнку підвоз буряків до цукроварень Тростянецького комбінату на Харківщині

Богдан **Бережницький** — укр. віолончеліст, що працює у віденській опері, до його приїзду в Харків

ЧОРНА КРАЇНА

Чіятурські марганцеві копальні

МАРГАНЦЕВИХ покладів у світі порівнюючи небагато. В СРСР найбільші поклади марганця розробляються в Чіятурі (в районі Чіятурі) та на Уралі. Чіятурська марганцева руда є найкраща в світі, її вживають на вироб високого сорту сталі і на неї дуже великий попит з боку Європи, а й на американському ринку. Марганцева промисловість заснувалася тут тільки в 1879 році, а з того часу ж марганцеву руду почали вивозити за кордон. Поклади марганцевої руди займають площу в 126 кв. верств. До 1913-го року її вивозилося 70 мільйонів пудів. Під час війни втратила світовий ринок і тільки в 1922 році вона знову повертала собі. Перед війною в марганцевій промисловості працювало 8,000 робітників, а тепер далеко більше. Долиною Квіріла та її притоків цю рудоносну площину поділено

на низку подів—праворуч Квіріла Ргані, Зеде-Ргані, Мвімеві, Таркветі і ліворуч—Перевісі, Шукругі, та Іхтвісі.

Найзначнішою ділянкою (як по площині, такі по виробці) є узгір'я Мвімеві.

До Чіятурі доводиться їхати від Кутайса до станції Шаропань і звідти спеціально влаштованою для вивозу марганцевої руди—Чіятурською колією.

Шлях лежить по річці Квіріла (Галаслива), що шумує, піниться, рветься серед скель і з гуркотом тягне каміння по своєму дну.

З вікна свого вагону ви бачите високі, стрімчасті скелі, що утворюють дивовижні силуети, і ніби підпирають стовпами високе кавказьке небо.

В скелях покопано багато печер. За давніх давен у них жили люди.

Чіятурські марганцеві копальні

МАРГАНЦЕВИХ покладів у світі порівнюючи небагато. В СРСР найбільші поклади марганця розробляються в Кавказі (в районі Чіятури) та на Уралі. Чіятурська марганцева руда є найкраща в світі, її вживають на вироб високого сорту сталі і на неї дуже великий попит з боку Європи та Америки. Марганцева промисловість заснувалася тут тільки в 1879 році, а марганцеву руду почали вивозити за кордон. Поклади марганцевої руди займають площу в 126 кв. верств. До 1913-го року її вивозилося 70 мільйонів пудів. Під час війни втратила світовий ринок і тільки в 1922 році вона знову повертає собі. Перед війною в марганцевій промисловості працювало 8,000 робітників, а тепер далеко більше. Долиною Чіятури та її притоків цю рудоносну площину поділено

Вагонетками звозять марганець

Здобуту руду везуть до залізниці

Можливо—прадіди тих, що зараз вкриті чорним пилом копають марганець по Чіятурських копальнях.

Цей чорний пил вкриває все на далеко від самих капалень.

Ще версти за дві до залізничної станції Чіятури ви вже бачите на гірських збочах чорні пащі марганцевих штолень та чорні брили марганцевої руди.

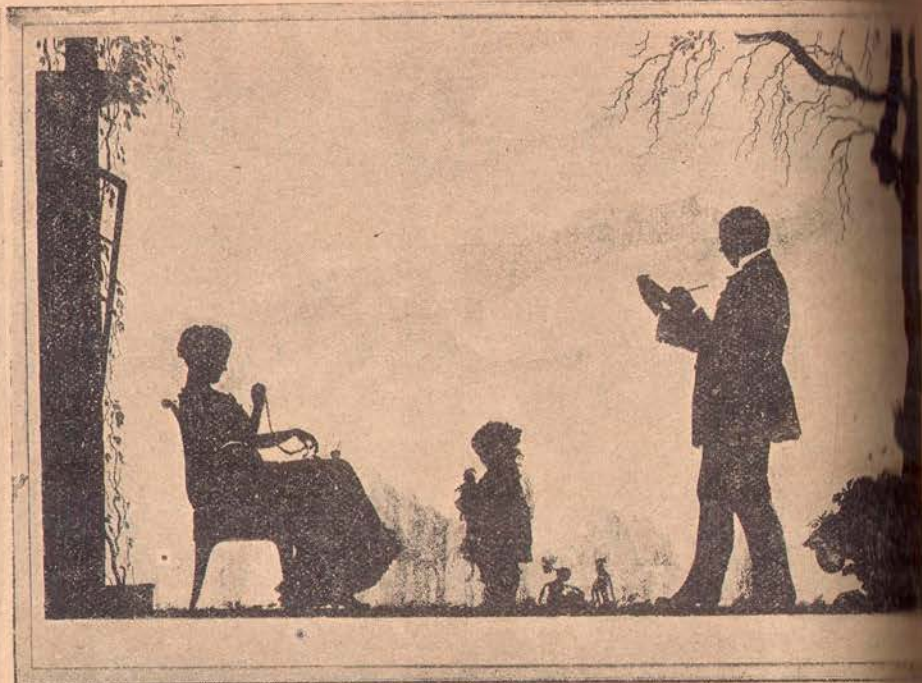
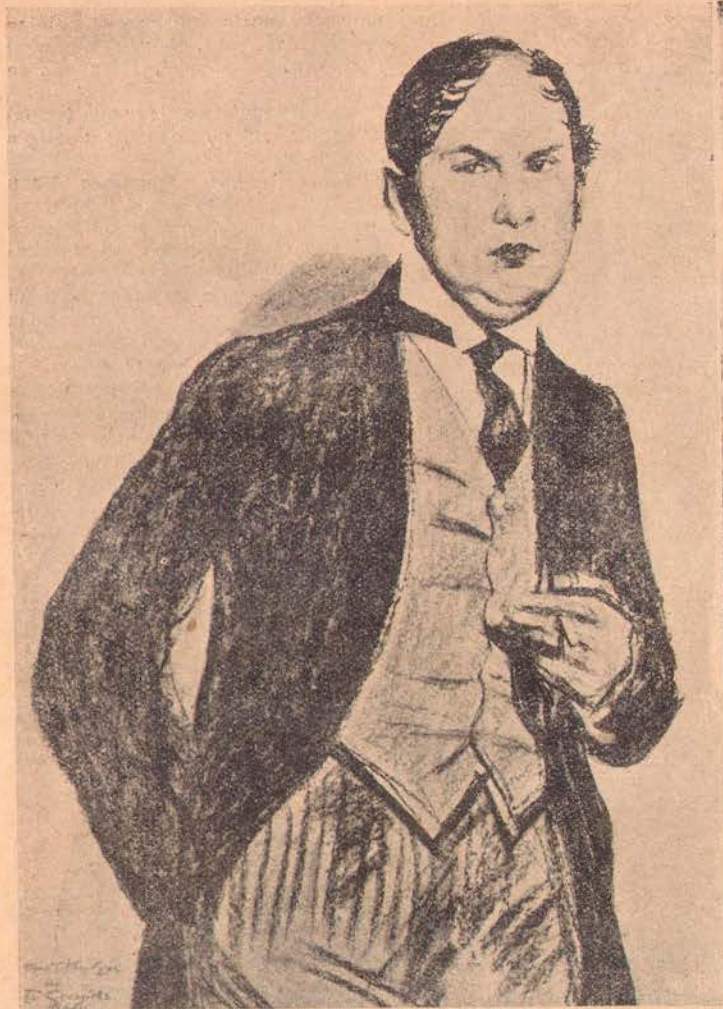
Станція, містечко, гірські узбіччя, навіть дерева, тварини й люди, що тут працюють, добуваючи марганцеву руду,— все чорне од марганцевого пороку.

Вагонетки підвозять руду, її зсипають на скрипучі вози і везуть до станції.

Здобич руди збільшується з кожним днем і напевне через невеликий час сягатиме довоєнної норми.

Природа наділила Кавказ величезними багатствами, що сховані в надрах його землі. На першому місці—нафта, на другому ж незабаром стоятиме марганець.

Віра Пальмова.

ГЕОРГІЙ НАРБУТ

„Нарбут є мистець величезного, навіть повного хисту. Я вважаю його за найвидатнішого найбільшого з межі російських графіків“.

І. Я. Білібін

На жаль, книгу цю видано в невеликім числі примірників, і цілком зовсім не приступна широким читацьким колам.

З докладно написаної статті Федора Ерєста про життя і творчість Нарбута ми й беремо відомості про маляра.

Короткий життєпис

Народився Нарбут 26-го лютого року 1886 на Чернігівщині за 16 верст од Глухова на хуторі Нарбутиці. Батько Нарбутов був незначний

КОРОТКЕ життя Георгія Нарбута склалося химерно. На 35 році опіміла рука, спинилося серце талановитого митця Української землі. 23-го березня року 1920 не стало видатного графіка, урвалося життя творця художньої книги. Ім'я Нарбута відоме далеко по-за межами Союзу, а свого часу—і по-за межами колишньої Росії.

А проте... широкому загалові трудящих це ім'я відоме тільки з чужих слів.

ГЕОРГІЙ НАРБУТ

„Нарбут є мистець величезного, навіть неможливого хисту. Я вважаю його за найвидатнішого найбільшого з межі російських графіків“.

І. Я. Білібін

КРОТКЕ життя Георгія Нарбута склалося химерно. На 35 році онімліла рука, спинилося серце талановитого митця Української землі. 23-го березня року 1920 не стало видатного графіка, урвалося життя творця художньої книги. Ім'я Нарбута відоме далеко по-за межами Союзу, а свого часу—і по-за межами колишньої Росії.

А проте... широкому загалові трудящих це ім'я відоме тільки з чужих слів.

Величезну спадщину полишив Нарбут. Десятки тисяч оздоблених ним книг і журналів довгий час виховували серед читачів мистецький смак. Звичайно, невинен Нарбут у тім, що тих років, коли його хист визнавали найвидатніші представники мистецтва, коли графіка його досягла досконалих форм—книга не була приступна широким верствам трудящих.

Адже ж це було за тих часів, коли Нарбута вважалося за „найвидатнішого, найбільшого споміж російських графіків“.

Звичайно, відомий маляр Білібін не на цім слові робив наголос. Це слово нині говорить тільки за ту епоху, коли зразки справжнього мистецтва навряд чи були приступні масам.

І тому, химерна була Нарбутова доля. Бувши визнаним митцем, звернувши на себе увагу за кордоном, Нарбут є досі мало відомий у себе, в своїм рідним краї.

Тільки в часи революційних бурь Нарбут прийшов на Україну з жагучим жаданням, з непереможною волею творити нову українську культуру. За цей невеликий час Нарбут зробив дуже багато.

Але мов той багатий та щедрий лицар, Нарбут „роскидав“ свої твори, не піклуючись за їх долю.

І раптом покинувши життя, не полишив він зібраної до купи, колекціонованої спадщини.

А те ж, що зробив Нарбут—це спадщина величезної мистецької ваги. Нарбут—світове ім'я. Дух його творчості в невичерпуваних джерелах української культури. Сама ж творчість—багатющий матеріал, що має мистецько-виховне значіння для прийдешніх поколінь.

Отже завдання зібрати мистецьку спадщину Нарбутову є важливе й невідкладне.

Дивні зразки творчості Нарбута повинні бути здобутком не тільки України, а й усього культурного світу.

Виставка Нарбутових малюнків

До цієї тяжкої справи взявся Всеукраїнський Історичний Музей імени Шевченка в Києві. 26-го вересня відбулося відкриття виставки Нарбутових малюнків. Зібрано по-над 600 оригінальних малюнків, що свідчать про величезну роль Нарбута в мистецтві оздоблення книги.

На виставці дано місце не тільки митцеві, а й людині. Зібрано всі речі, фотографії то-що. Старанно добрано літературу про Нарбута. Крім того музей та Державне видавництво України видало книгу про Нарбута. Книга видала красно, в ній є ілюстрації найхарактерніших творів Нарбута.

На жаль, книгу цю видано в невеликій числі примірників, і цю зовсім не приступна широким читацьким колам.

З докладно написаної статті Федора Ернста про життя і творчість Нарбута ми й беремо відомості про маляра.

Короткий життєпис

Народився Нарбут 26-го лютого року 1886 на Чернігівщині за 10 миль стов од Глухова, на хуторі Нарбутівці. Батько Нарбутов був незначний уродовець.

Початкову освіту Нарбут дістав у сусіднього паламаря.

В 1896 році Георгій Нарбут вступає до Глухівської гімназії і навчається в ньому три роки. Казенна наука не дуже вабила хлопця-Нарбута.

Малювання викладав якийсь за малим не божевільний Райлі. Звичайно, жоднісінького впливу на учнів не мав. У 4-й класі вивчаючи церковно-славянську граматику, Нарбут зацікавився старими шрифтами, копіює їх, вивчає стиль. Коли Нарбутові було 15 років, його увагу привабив шрифт, графіка. Це—перший етап.

Другим етапом формування мистецького смаку в Нарбута була природа. Він брав уже тільки те, що вражало його лінійю, малюнком, фарбами.

Любов до старовини—це третій етап. Козацька зброя, люльки, універсали—все це притягало увагу Нарбута майстерністю роботи, красою та графічною виразністю малюнка.

В 1904 році бувши в 7-класі гімназії, Нарбут уже дебютує з своїми творами на с.-г. виставці в Глухові. 18-літньому митцеві земство присудило

похвального листа. Слідом за цим ознайомившись із роботами Білібіна, Нарбут захоплюється ними і на довгий час підпадає під вплив Білібінської творчості.

У червні того самого року Нарбут скінчив гімназію, і тут виникло питання про дальшу науку. Батько його хотів, щоб обидва сини вступили до природничого факультету Київського Університету. Братів же Георгія та Володимира (відомий поет) поривало до Петербургу, одного — до мистецького світу, другого ж — до літератури.

Подали брати заяву до Петербурзького університету нишком од батька. Батько не давав грошей, та сини зрелися до допомоги. Кажуть, що продав тоді Георгій Нарбут за 100 крб. „Війну Каті“, і брати опинилися в Петербурзі.

Творчий шлях

ВОЛОМУ, несмілому юнакові з глухої „Нарбутівки“ усміхнулася доля.

Білібін, що його мистецький вплив так виразно позначився на перших Нарбутових малюнках, взяв чималу участь в учаштуванні життя молодого самородка і багато допоміг йому, фактично скеровуючи його освіту мистецьким шляхом.

Нарбут працює у видавництві „Громади св. Євгенії“, „Сиповника“.

У його малюнках поруч наївного виобразу сусальної московської статини на взір Білібіна, з'являється характерна риса Нарбутової творчості — народній суто-український гумор.

Потім починається період захоплення старо-німецьким стилем, в цій ролі відіграв вплив маляра-європеяця Дзбужинського. В 1900 році Нарбут покинув університет і поїхав до Мюнхену, де удосконалювався в мистецтві та Дзбужинський, що таку велику ролі відіграли в Нарбутовім творчості.

Після закордону

У Мюнхені Нарбут повертається удосконаленим майстром, що протягом перших 10 років досяг права на світове визнання. Повернувшись з Німеччини в удосконаленим хистом справжнього митця, виступає Нарбут на кінному мистецтві. Він переживає послідовно найрізноманітніші захоплення, з них

найперше — захоплення дитячими ляльками. Погляньте на Нарбутові малюнки до дитячих книжок і ви побачите найхарактерніші риси ляльок, перебільшені до гротеску. Це — нова його пристрасть. Потім повстає новий період захоплення — відродження епохи Олександра 1-го і Миколая.

Стиль емпіре (ампір) в малюнках і силуетах, захоплення герольдікою і в усім в характерна рисочка справжнього гумору, витонченого, але всім зрозумілого, всіма відчуваного.

Любов до старовини

Величезна робота, зроблена Нарбутом під час організації „малоросійського“ відділу на виставці: „Ломоносов і Єлизаветинська доба“, давши Нарбутові визначні своєю вагою висновки про

нулася доля.

Білбін, що його мистецький вплив так виразно позначився на перших Нарбутових малюнках, взяв чималу участь в учаштуванні життя молодого самородка і багато допоміг йому, фактично скеровуючи його освіту мистецьким шляхом.

Нарбут працює у видавництві „Громади св. Євгенії“, „Літера“ і „Шиповника“.

У його малюнках поруч наївного виобразу сусальної московської статини на взір Білбіна, з'являється характерна риса Нарбутової творчості— природній суто-український гумор.

Потім починається період захоплення старо-німецьким стилем, в цім блискучу роль відіграв вплив маляра-європейця Добужинського. В 1900 році Нарбут покинув університет і поїхав до Мюнхену, де удосконалювався в мистецтві та Добужинський, що таку велику роль відіграли в Нарбутовім житті.

Після закордону

В Мюнхені Нарбут повертається удосконаленим майстром, що протягом наступних 10 років досяг права на світове визнання. Повернувшись з Німеччини з удосконаленим хистом справжнього митця, виступає Нарбут на міжнародній виставці. Він переживає послідовно найрізноманітніші захоплення, з них

найперше— захоплення дитячими ляльками. Погляньте на Нарбутові малюнки до дитячих книжок і ви побачите найхарактерніші риси ляльок, перебільшені до гротеску. Це—нова його пристрасть. Потім повстає новий період захоплення— відродження епохи Олександра 1-го і Миколая.

Стиль емпіре (ампір) в малюнках і силуєтах, захоплення герольдикою і в усім в характерна рисочка справжнього гумору, витонченого, але всім зрозумілого, всіма відчуваного.

Любов до старовини

Величезна робота, зроблена Нарбутом під час організації „малоросійського“ відділу на виставці: „Ломоносов і Єлизаветинська доба“, давши Нарбутові визначні своєю вагою висновки про

загибель української культури під тяжкою рукою царської Росії, зробила з Нарбута ворога тих представників українського народу, що проміняли волю України на придворний журан.

Робота ця дала Нарбутові змогу докладно ознайомитися з старовинною панською господею. Нарбут був найкращий знавець, що чудово знався на мистецтві панцизняних часів.

Нарбут все своє художнє захоплення переносив і в своє власне життя— лялька Таха Бульбаха—готелот з кокосового оріху—довго не покидають його. Глухівчане дивуючись споглядають на невиданий екземпляр в одягу Євгенія Онегіна, петербуржці чимало були шокіровані виглядом Нарбута á la Чічіков і, мабуть, багато-хто обурювався, будиши на його весілі й бачучи, як старанно виконувалися всі обряди старої України.

УКРАЇНЬКА ДЖАКА АКЦЕВНА МІСТЕЦТВА

ЗНАЙДУЄ ОБЦІ ПИСАННЯ КОЖІ КІЛКА ІН КОЖДОМУ ЗРОБЕНА, ШО РАДИ ВІШІСНКАНОЇ ЛАДЕЦІ, В ЗАС

ДІННЮ, АЖЕ ОДЕЛОСА ЮКУ ТИ СІ ДЕКІТКОТ ДІКІНАТОГО ДІСАЦА СІУНА, В ПАТНАЦІНАТНІ ДЕНЬ, С ОГЛЯДУ НА ХУДОЖНЮ ДІАМІНІСТЬ НА НИХІ ВІШІСНКОГО ДІШІЩТКА ГЕОРГІА ІКАНОКІУА НДЕУТА, ОДНАГІАМНО ОБЛАДНОГО, СПІДНО § 22 СТАТУТУ ЛІДІЦІ, ПРОФЕСІОНОЦІУКРАЇНСЬКОЇ ДЖАКНОЇ ЛАДЕЦІ ДІШІЩТКА ПО ДІШІЩТОНІ ГРАФІКІ СТОКО

Війна

Захопивши своєю грандіозністю запальну натуру Гр. Нарбута, війна дає йому масу нових ефектовних тем, поширює діапазон його творчості з відумисно-театральних воєнних алегорій, від громоздко-геральдичних, композицій георгієвського статуту до глумливої карикатури на Франца Йосифа. Та поруч малювань, викликаних безпосередньо подіями війни, багато його малюнків натхнула українська старовина. Ці малюнки ілюструють різноманітні книги на різні теми.

Його роботи—художнє оформлення видань „Старовинні сади-

би на Харківщині“ та „Галичина в її старовині“,—крім доброго розуміння духу й стилю, вражають і надзвичайним тактом; завдяки цьому такту з урахуванням патріотичної справи вийшов суто-культурний твір.

Революція і переїзд до Київа

Захоплений революцією Нарбут від перших днів її поривається на Україну і в жовтневі 17-го року після обрання його на професора графіки в Українській Акаде-

мії Мистецтв переїздить до Київа, повний жадання віддати всі свої сили і хист на відродження українського мистецтва. Від переїзду до Київа до

Крім художньо-виховавчого значіння виставки особливо для молоді, виставка була в центром, до якого поступово надійдуть і ті твори художника, які ще не вдалось розшукати і придбати.

І можливо, що до того часу, коли виставка творів Нарбута буде виконана на праць, які вичерпують освітлюватимуть його творчість, а виставка думка про збудування інституту імені Нарбута.

Не дарма так зацікавились виставкою широкі кола населення м. Київа. Відкриття виставки стало цілою подією. Книга про Нарбута в 1920

Держвидавом та музеєм імені Шевченка викликала велике зацікавлення і має значний попит. В книгу увійшло багато малюнків Нарбута, зроблених самим художником.

Його роботи—художнє оформлення видань „Старовинні садиби на Харківщині“ та „Галичина в її старовині“,—крім доброго розуміння духу й стилю, вражають і надзвичайним тактом; завдяки цьому такту з урахуванням патріотичної справи вийшов суто-культурний твір.

Революція і переїзд до Києва

Захоплений революцією Нарбут від перших днів її поривається на Україну і в жовтневі 17-го року після обрання його на професора графіки

в Українській Академії Мистецтв переїждить до Києва, повний жадання віддати всі свої сили і хист на відродження українського мистецтва. Від переїзду до Києва до останнього дня свого життя 23-го травня 1923-го року Нарбут живе і працює для України, і для української культури. Увесь тягар роботи в молодій академії, енергійна участь в громадським житті, невдачі, руїна часів громадянської війни не одняли в Нарбута віри в потребу роботи, і він до останнього дня не відступив ні на крок, до останньої крихти віддавши хист і снагу справі відродження України.

Значіння виставки

Виставка присвячена посмертним творам Георгія Нарбута—взагалі, звичайно не повна, але не дивлячись на те, значіння її величезне.

Крім художньо-виховавчого значіння виставки особливо для молоді в центром, до якого поступово надійдуть і ті твори художника, не можна вдало розшукати і придбати.

І можливо, що до того часу, коли виставка творів Нарбута буде поставлена на праць, які вичерпує освітлюватимуть його творчість, в Україні буде думка про збудування інституту імени Нарбута.

Не дарма так зацікавились виставкою широкі кола населення в Україні.

Відкриття виставки стало цілою подією. Книга про Нарбута

Держвидавком та музеєм імени Шевченка викликала велике зацікавлення і має значний попит. В книгу увійшло багато малюнків Нарбута, зроблених самим художником, головним чином за останній, так званий, український період. Цей, український період роботи нашого великого графіка і в найцікавіший і найпродуктивніший.

Г. Нарбут—заснувавши Українську Художню Академію, був обтяжений різною адміністративною роботою, але разом з тим виконував роботу по оздобленню книжок і почав працювати над своєю абеткою. Правда, що усе своє життя Г. Нарбут як художник віддав Україні, вивчав наше старовинне мистецтво, український орнамент і т. д.

Виставка присвячена Г. Нарбуту—це величезне досягнення на нашому культурному фронті. Цю виставку готували вже давно, але лише зараз було здійснено.

ЗіМА
ЗІРКИ
ЗАЄЦЬ

ЗЗЗЗ

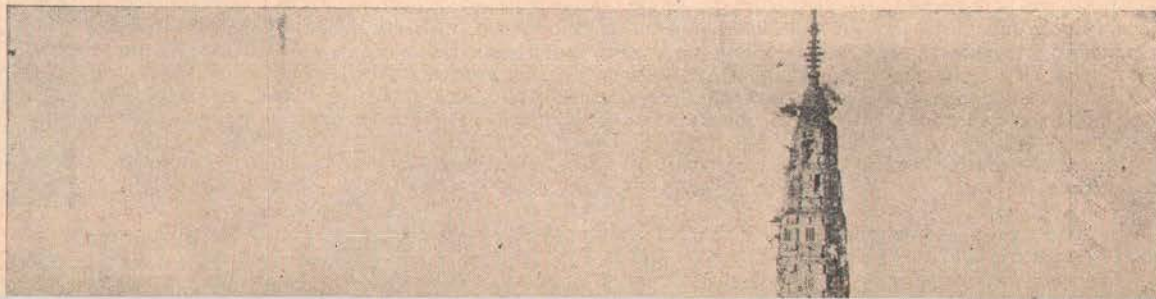
Конгрес французьких гірняків в Алезі. Прапори профспілок, що брали участь в конгресі.

Голова англ. робітн. партії Робертс

ВІЗВОЛЬНА БОРОТЬБА ХІНИ

Ханькоу, головне місто провінції Хубей, великий індустріальний осередок, налічує півтора мільйона мешканців. В промисловості перше місце займають шовкові фабрики — великі й численні. Місто Ханькоу важливий стратегічний пункт, транспортний вузол сполучає Ханькоу з Шаньном. Останніми часами в Ханькоу

Конгрес французьких гірняків в Алезі. Прапори профспілок, що брали участь в конгресі.

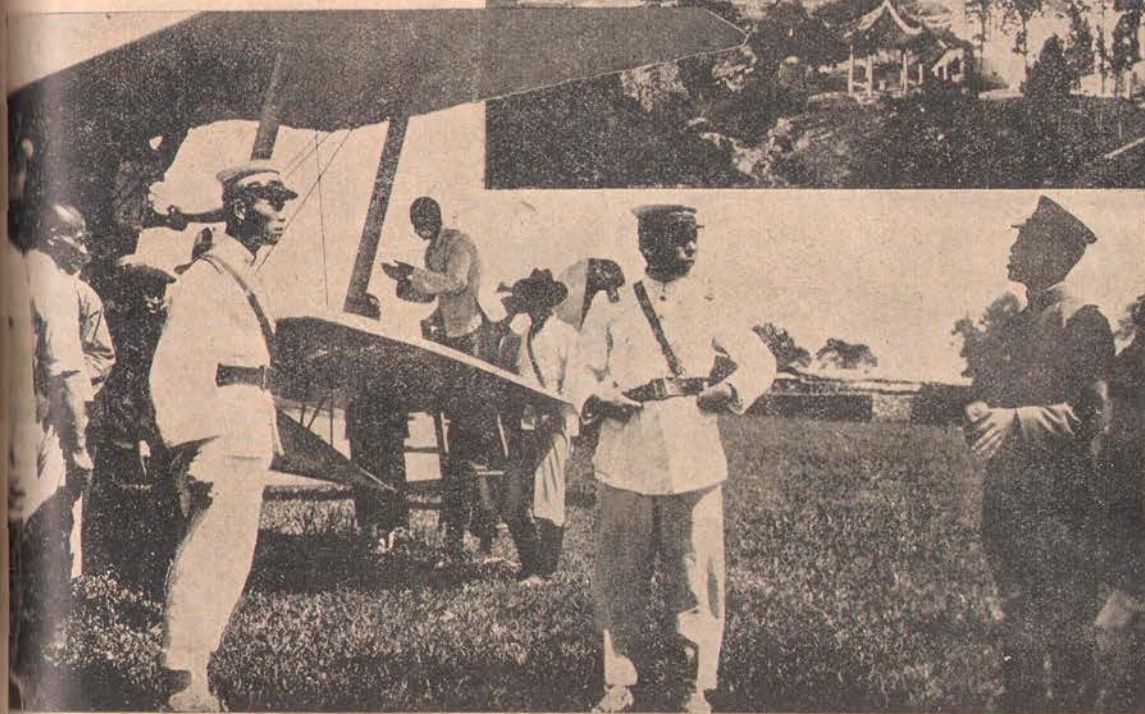
Голова англ. робітн. партії Робертс

ВИЗВОЛЬНА БОРОТЬБА ХІНИ

Ханькоу, головне місто провінції Хубей, великий індустріальний осередок, налічує півтора мільйона мешканців. В промисловості перше місце займають шовкові фабрики — великі й численні. Місто Ханькоу важливий стратегічний пункт, залізничний вузол сполучає Ханькоу з Пекіном. Останніми часами в Ханькоу розпочався активний антианглійський страйковий рух. В резолюціях, що ухвалюються на мітингах, вимагається розглядати Англію яко ворожу країну й бойкотувати

Загальний вигляд на м. Ханькоу.

Син Чжан-Цзо-Ліна від'їждить на фронт

англійський крам. „Методи“ англійського правління в Хіні в зв'язку з цим надто загострюються. Панцирники й індуське військо запруджують вулиці.

Боротьба Кантону, народніх армій проти імперіялістичних зазіхань Англії за останні місяці досягла широкого масштабу. Північна експедиція Кантонського уряду за підтримкою трудящих мас Хіні розрослася в національно — визвольну війну. Успіхи кантонців, захоплення широкої території й перемога над У-Пей-Фу зробили кантонський уряд грізною силою для англійських імперіялістів.

УСТАНОВА ПАНІ КЕЙТ

Оповідання П. Загоруйка

ОПІВ ПОТЯГ, чмихав і ледве пхався від станції до станції. Формувався десь аж на Поволжі, по дорозі підбирав у свою ненаситну утробу репатріантів і черепахою посувався до кордону.

Коли відхилив від станції, відчинялися двері й з них з нервовою напруженістю виглядали. Прикладали до очей руки і вдивалися в далечинь. Міряли її своїм бажанням скоріше приїхати на батьківщину. Втїкти від цього жахливого голоду, від цих божевільних людей, обрваних голодних, що не мають побільшости свого житла, які з утопічними гаслами на устах руйнують все старе, таке рідне хороше і обіцяють цілий світ.

Волочиськ. Юрбою бігли через місток, боялися оглянутися назад, щоб не завернули.

На виснажених обличчях написана і радість і страх. Здається й мета, але в теперішньому житті все таке мінливе...

* * *

Три дні нічого не їв Василько. Останній раз в Підволочиську дали галет і чорної бурди з сахариною, з того часу ні рїски не мав у роті. Ходив по Тарнопілью і коли проходив повз кафе, то в шункові починалася така різачка, що мусив хapatися за живіт і сідати на хідника. Дух печива паморочив голову і в очах світилися хижі вогники.

Василько ще з Підволочиська відбився від транспорту репатріантів, бо думав на власну руку десь підшукати роботи, та не пов-зло. Був у себе на батьківщині, у Грималові, походив по згарищу, де колись була хата, яку спалено ще за війни, пробував нанятись пасти гусей у панотця Стефана та нічого не вийшло.

Панотець зразу ж таки прогнав Василька, коли він після кількох запитань про Московію почув, що таки там краще, хоч і голод, що можна говорити все, що ти хоч і на панів і на багатих і навіть на панотців, коли ти що небудь не так роблять.

Коло полудня стомлений Василько сидів коло пам'ятника Собеського й безнадійно жував травинки, що росли навколо пам'ятника, чим думав обманути зголоднілий шлунок.

Недалечко в довгих капгачах, такого ж вірсту як і Василько, зігнути вдвоє, чогось шукали в ринві єврейські хлопчики. Щось збирали й ховали в кишені, що відвисали торбами. Василько підійшов і собі. Голодна думка зразу уявила грейцари, що хтось щирою рукою пороскидав у ринві.

Хлопчаки збирали старі іржаві цв'яки, зі спритністю малп вишукували зламані голки, паперові гудзики, що порозмакали й походили на грудочки глини.

Василько розчаровано хотів вже повернутись до трави, але один з хлопчиків зупинив його:

— Ти звідки?

Василько хотів відповісти, але йому так заболів живіт, що він аж скрикнув і михотів виступити на очах сльози.

Хлопчаки юрбою обступили Василька й дивилися на нього з цікавістю.

Хлопчаки шукали у себе по кишенях й ойойкали. Але крім рваних гудзиків і цв'яків нічого не находили.

Один десь аж з самого кутка кишені витряс, разом з ватою, потім „плячка" і ніяково протягнув Василькові.

— Що ти йому дав? Ключчя? Хіба голодному треба ключчя? — мовив старший з хлопчиків, якого звали Абрамом.

— Їсти,—в голод думав Абрам,— що йому дати їсти, коли батько не продав за тиждень ні одної бочки.

Потім щось пригадав і вхопив Василька за руку.

— Кажеш з совєтів приїхав? З голоду? Иди просто он туди де отой стяг з левом, бачиш? Там, дадуть. Там місія. Иди, йди, мені не можна, бо як піду, то можуть не дати й тобі.

* * *

Сектетар місії, господін Спайкін, син колишнього генерал губернатора, розпитував Василька, про все: де він бував, що бачив, що чув, коли був там. Спитав як звється і все записував.

Ввійшла міс Кейт, висока худя у військовому мундурі з одстубурченим підбороддям і запитала з призорством бризкаючи слиною:

— Ти не большифік?

СЕЛЯНИН ВІНАХІДНИК

Малограмотний селянин с. Миколаєвки, Павлоградського округу, Бочко винайшов машину—фільтр. Фільм

рзачка, що мусив ханатися зажити і сидати на хідника. Дух почила паморочив голову і в очах світилися хижі вогники.

Василько ще з Підволочиська відбився від транспорту репартянтів, бо думав на власну руку десь підшукати роботи, та не пов'язо. Був у себе на батьківщині, у Грималові, походив по згарищу, де колись була хата, яку спалено ще за війни, пробував нанятись пасти гусей у панотця Стефана та нічого не вийшло.

Панотець зразу ж такі прогнав Василька, коли він після кількох запитань про Московію почув, що такі там краще, хоч і голод, що можна говорити все, що ти хоч і на панів і на багатих і навіть на панотців, коли ти що небудь не так роблять.

Коло полудня стомлений Василько сидів коло пам'ятника Собеського й безнадійно жував травинки, що росли навколо пам'ятника, чим думав обманути згодовнілий шлунок.

Недалечко в довгих капчачах, такого ж зросту як і Василько, зігнуті вдвоє, чогось шукали в ринві єврейські хлопчики. Щось збирали й ховали в кишені, що відвисали торбами. Василько підійшов і собі. Голодна думка зразу уявила грейцари, що хтось щирою рукою пороскидав у ринві.

Хлопчаки збирали старі іржаві цв'яхи, зі спритністю малп вишукували зламані голки, паперові гудзики, що порозмакали й походили на грудочки глини.

Василько розчаровано хотів вже повернутись до травни, але один з хлопчиків зупинив його:

— Ти звідки?

Василько хотів відповісти, але йому так заболів живіт, що він аж скрикнув і михотів виступити на очах сльози.

Хлопчаки юрбою обступили Василька й дивилися на нього з цікавістю. Один протягнув руку й почав чогось то лапати його за голову.

— Гей—Уп!*) — сказав той, що запитував Васька, — не зачіпай його, а потім: — ти може був там, на „постерунку“ і тебе побито?

— Ша, забрали може кого з твоїх, га?

— Я прийшов звідати, а советів. Я хочу їсти.

— Ой-ой. Їсти?! Хто-ж ти такий, що хочеш їсти? — посипалися зо всіх боків запитання.

*) Відійди.

В Москві нещодавно відбулася виставка скрипок роботи радянського кустаря. На фотографії—вітрина зі скрипками.

Біля неї—майстер скрипок.

піді, то можуть не дати й тобі.

* * *

Секретар місії, господін Спайкін, син колишнього генерала губернатора, розпитував Василька, про все: де він був, що бачив, що чув, коли був там. Спитав як аветься і все записував.

Ввійшла міс Кейт, висока худа у військовому мундурі з одетубурченим підбороддям і запитала з призорством бризкаючи слиною:

— Ти не большевик?

Спайкін скоро, скоро зашварчав по англійськи і весь час показував на Василька.

Василька залишили в Англійському благодійному комітеті.

Малограмотний селянин с. Миколаєвки, Павлоградського округу, Бочко винайшов машину—фільтр. Фільтр, пускаючи вже одроблену машиною рідину (масло, сметана, мазут та інш.) очищає від усяких механічних мішчок і робить її знову придатною для виробництва. Таким чином фільтр Бочка дає економію машинного масла на 300%. На свій винахід тов. Бочко має патент і таку оцінку: Масляний фільтр системи Бочко вживається на Харківській Електростанції і заслуговує цілковитої уваги, як апарат, що добре очищає масло і приносить економію.

* * *

Одягнутий в сині парусинові штани і в таку ж „маринарку“ він цілими днями постукував восьмифунтовими англійськими перевиками по хідниках Тарнопілля і розносив по установах папери.

Тепер йому було „хорошо“, як не раз казав він Абрамові, до якого часто заходив. Пив до слючу какао, їв рижову кашу, а робота була зовсім легка.

Зранку ходив з куховаркою старий Бетті на базар, помагав їй нести картопляні мяся. Чистив чоботи „господіну“ Спайкіну, в день розносив папери, а вже вечером пакував килими, робив цяцьки, навіть вишивав чоботочки.

Батько Абрамів, коли приходив Василько, клав собі на коліна струга, відкладав клепку й наче з докором кивав головою.

Старий Гершеле ще довго розводив свою філософію й порівнення, розпитував Василька про совети, цікавився як то так, що там правлять прості робітники. Не вірив, заперечував сам собі, а потім погоджувався.

Василько багато мав де чого розказати. Він був і на Макіївці з стрільцями, наступав на Львів, був у Петлюри в Денікіна в Червононх. Скрізь був і мав час розглянути!

ЗВ'ЯЗОК РОБІТНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ З ЗАХОДОМ

17 лютого Правління Всеукр. Т-ва ім. Леонтовича влаштувало вечір зв'язку з музикою Європи. До цього вечора приїждо до Харкова відомого вієнського дирижера **Штідрі**. В засіданні взяли участь представники різних установ і закладів, музичних та літературних організацій. На нашому знімку група музичних діячів сидить разом з **Штідрі**. Сидять зліва на право: Заслужений артист республіки **М. Донець**, Директор і головний дирижер Державопери **І. Лапицький**, вієнський дирижер **Штідрі Ф.**, Засл. арт. респ. **М. І. Літвиненко-Вольгемут**. Стоїть з лівого боку композитор **П. Козичький**.

...всіх. Коли Тарнавський перейшов до Деникінців, Василько лежав у лікарні в шпиталі хворий на тифус.

...Пришли Червоні і він попав аж на Поволожа де його захопив голод. ...об'явився, що він родом з Галичини і от в Тарнополі.

думав:— як би це вона мені там так, я б її! — і мимоволі до неї:

— Міс, ви імперіялістка, а всі імперіялісти сволоч.

Міс Кейт скипіла. На одвислі губи виступив крупинками піт.

— Росбойник!

Сердито гримнула дверми й пішла до себе.

* * *

Господін Спайкін довідався, що Василько вчащає до бондаря, а бондар Гершеде був більшовиком. Так називав навіть сам себе.

— Хіба благочестивий єврей буде в суботу стругати свої клепки? Чи посилати дітей на смітники збирати якесь дрантя? Це може зробити тільки невіра-більшовик. Каже голод? Який голод? Робитемеш в суботу і буде тобі голод.

Навіть доглядати за Гершеде поставили „вив'ядовця“ — з „дефензиви“. Господін Спайкін поділився підозріньми з міс Кейт. Радилися довго. Міс Кейт сердито барабанила пальцями.

— От бачите, ви завжди мені з своїми руськими. Помагай йому—годуй, вдягай, а він більшовик. З'я може зірвати наш комітет.

— Так що-ж, його можна прогнати, сказати що він переріс.

— Прогнати? А зараза—пошесть така: більшовизм. Ви розумієте—зараза. Мій обов'язок...

— Я з вами згоден — передати в поліцію.

* * *

Василько приніс пакета на „постерунок поліції“, але йому сказали зайти до „пшедовніка“.

„Пшедовник“ Свенціцький зміряв Василька очима і покликав „вив'ядовця“ коротко промовив:

— Спитай.

Василько зблід і пішов за „вив'ядовцем“

Кожну ніч хто небудь приходив до льоху, де сидів Василько і питали його, кого він знає з більшовиків. Тягнули за волосся, били гумомою палицею і розпитували. Через тиждень побитого викликали до канцелярії і відпустили.

зірвати наш комітет.
 — Так що-ж, його можна прогнати, сказати що він переріс.
 — Прогнати? А зараза—пошесть така: більшовизм. Ви розумієте—зараза. Мій обов'язок...
 — Я з вами згоден — передати в поліцію.

* * *

Василько приніс пакета на „постерунок поліції“, але йому сказали зайти до „пшедовніка“.

„Пшедовнік“ Свенціцький зміряв Василька очима і поклавив „вив'ядовца“ коротко промовив:
 — Спитай.

Василько зблід і пішов за „вив'ядовцем“

Кожну ніч хто небудь приходив до льоху, де сидів Василько і питали його, кого він знає з більшовиків. Тягнули за волосся, били гумомою палицею і розпитували. Через тиждень побитого викликали до канцелярії і відпустили.

10 жовтня Правління Всеукр. Т-ва ім. Леонтовича влаштувало вечір зв'язку з музикою Європи. До цього привівся приїзд до Харкова відомого віденського дирижера Штідрі. В засіданні взяли участь представники різних установ і закладів, музичних та літературних організацій. На нашому знімковій групі музичних діячів сидять разом з Штідрі. Сидять зліва на право: Заслужений артист республіки М. Донець, Директор і головний інженер Державопери І. Лапицький, віденський дирижер Штідрі Ф., Засл. арт. респ. М. І. Літвиненко-Вольгемут. Стоїть з лівого боку композитор П. Козицький

...жити все. Коли Тарнавський перейшов до Деникінців, Василько лежав у шпиталі хворий на тифус. Пришли Червоні і він попав аж на Поволожа де його захопив голод. Він об'явився, що він родом з Галичини і от в Тарнополі.

Гершелє слухав оповідання Василя і питав:
 — А ти не чув, вони скоро придуть сюди?

— Прийдуть — упевно відповіла Василько. От побачите, що придуть. Хай тільки пройде голод.
 — Ну й придуть, який же голод. Прийдуть і підуть, як тоді.

Гершелє незадоволено брав у руки й кучеряві стружки з шипінням сердито летіли геть.

* * *

Сьогодні ще з самого ранку Кейт була чимсь незадоволена. Вона сиділа в халаті із папірцями на колінах і в коридар, де спав Василько.

О ти ще спиш. Такий лінивий. Як тебе отівають і ти повинен бути вдячний. Єс*), вдячний. Треба бути вдячливий, послухняний, а ти спиш. Но я можна проганяйт і ти спиш. Голотні снів, як в софетах.

Василько схопився і одягаючись з цікавістю дивився на міс Кейт. Він одвиселі груди, що були покриті мовтою як цитрина шкорою і вінгадав собі, як учора, коли він прийшов до канцелярії через запертий дірочку, міс Кейт сиділа у кріслі на колінах — спала.

Чого смієшся большевик?!
 — На базар!

Василько натягав штани й приєднався йому його мандрівки, по-

Святкування двадцятип'ятирічного ювілею одного з найстаріших московських фото-репортерів П. Оцупа

*) Так.

Гершелє як і раніш злісно посміхався, розпикав Василька, чого він сюди їхав. Хіба він не знав, що повертаються сюди лише ті, хто не хоче там нічого робити, бо робити не звик. А він? Чого приїхав він?! Злякався голоду? Що таке голод? Голод не завжди буде. Голод пройде. Зате воля. А тут одні й ситі й вільні, а другі— ніщо. Не мають ні того ні другого. Василько ніяково мовчав, залазив в куток на стружки й складав план втечі туди— „до советів“.

* * *

Між житами, що тихо проміж собою трівожно шепотіли, на межах прапорами здіймалися червоні маки.

Сині волошки бадьоро всіхалися.

Гершелє три дні бігав за препусткою у прикордонне село і нарешті наняв „фіру“ навантажив бочками і торохтів до Сидорова на торг. Хоч і літо було і ніхто не збирався солити огірків чи капусти, але старому Гершелє треба було щось їсти, та що він, а діти? А їх так багато. У них такі великі зголоднілі чорні очі.

Іноді Гершелє оглядався й шепотів десь до бочки, що лежала з самого заду.

— Що трясє? Ша. Зараз Сидорів, тільки ти не кашлай. Завтра будеш там. — А потім пускався сам з собою в розмову:

— Пхе, там голод, а тут сито. Дурний міняти таке, де можна самому бути старшим, де можна плюнути в бороду самому ребе, коли він з тебе гдуає і нічого за це не мати. Ага, оце тобі твоя хата. Боки болять, вирвали шмат волосся. Нагодувала, англічка, пхі. Нові штани і руда кава. Хіба

не знають, що вона вибирає найкращих хлопців і дівчат з свого приїзду і кудись дівє? На щє там комусь ті голодні. Хай дівє. Має п'ятдесят років а живе з якимсь. А хто він? Магнат. Прогнали з відти „совети“.

Потім до бочки:

— Болить?

З бочки з торохтінням гуло і ніхто їхав далі.

— Ша. Ти не бійся, кажи що приходиш. Думаєш, що це хочу тікати? В Грималові ти був? Що новини „газди“?

— Ой-ой допекло всім. Я твє шов би, та діти. Ех діти. Сара, куди

* * *

..Ніхто нічого не купив. Гершелє завіз у заїзд фіру і вечером мовчав поміж жита крадькома пішли в Грималові на ліс, що далеко на сьорі похмуро синів.

Чуйно підходили до плюскіту воза що чувся і нарешті вона серпом, що кинутий в траву заблестіла.

Зашелестіла трава, тихо булькнула Міліонами бризк розсипалось при міння місяця, що от от вже мало стати дна. Зламалось і засковзало на Збручем.

— Stój! Ręcy do góry! *)

Бризки трівожніш заскакали в тамтого боку шурбовствув у віні камінь.

Гершелє трівожно зиркнув на р'чку і потім вже спокійно майнула думка — Ну він уже там...

*) Стій! Руки в гору!

Париж уночі. Фасад відомого мюзік-гола— „Мулен Руж“. Криля вертяться безперестанно. Французька буржуазія гуляє

Ол. Корж

„Польова трєпа“

(Уривок)

Іще прозорі вересневі ранки
І я іще над ними повний пан!

Петро Голота

Шляхи

Далеко десь машинним строем
Будинок з наших днів кладуть.
Перед будівлею сталлюю
Я бачу многолюдну путь.
Бурхлива путь, живе, бує...

* * *

Білі вишні, ще й білі марелі:
— Здрастуй, золота Харіто!
Розплітає хмарам джегерелі
пустотливий вітер.

Як бджола в цвїту вишневім,
знову п'єш ти й знову раниш,
знову вивчиш ти білий шматок

М. Драй-Хмара

— Що трясє? Ша. Зараз Сидорів,
тільки ти не кашляй. Завтра будеш
там. — А потім пускався сам з собою
в розмову:

— Пхе, там толод, а тут сито. Дурний міняти таке, де можна самому
бути старшим, де можна плюнути в бороду самому ребе, коли він з тебе
глузує і нічого за це не мати. Ага, оце тобі твоя хата. Боки болять, вир-
вали шмат волосся. Нагодувала, англічка, пі. Нові штани і руда кава. Хіба

Париж уночі. Фасад відомого мюзік-гола — „Мулен Руж“. Крилля
вертяться безперестанно. Французька буржуазія гуляє

— Stój! Ręcy do góry! *)
Бризки трівожніш заскакиван
тамтого боку шурбовствув у
камінь.

Гершеле трівожно зиркнув на р'чку і потім вже спокійно майнула думка
— Ну він уже там...

*) Стій! Руки в гору!

Ол. Корж

„Польова тропка“

(Уривок)

Іще прозорі вересневі ранки
І я іще над ними повний пан!
Пожовкле листя десь заводить танки,
А тут лише за ланом голий лан.
У даліні біла сумної балки
Свою отару стереже чабан
І може марить про кургани дальні
(За ними зникнуть дні мої хрустальні)

Потьмариться, заплаче далина.
Спитає хтось у серця: йти кудю?
Печальна ти, туману сивина! —
Що тих шляхів сховається за млою...
І хоч для мене в світі путь одна:
Йти і йти тропою польовою,
Та знаю я— нестимуть смуток в дар
Північні каравани чорних хмар.

І вже не вітер— відгуки недолі
Вчуватись будуть тамечки і тут.
І я тоді відчую, як ніколи,
Душі своєї біль і самоту.
Що тих пісень родилося уполі —
Усі вони безслідно так замруть! —
Як не було. Одвіку наче бурі
Були лише. Та небеса похмурі...

Петро Голота

Шляхи

Далеко десь машинним строем
Будинок з наших днів кладуть.
Перед будівлею стальною
Я бачу многолюдну путь.
Бурхлива путь, живе, буває...
Шум лине й гнівно закипа.
Немов водою з гір жбурляє
Вниз величезний водоспад...
Покручена, важка дорога...
Хтось оглядається назад:
Зав'язане в узла міцного
Життя не вміє розв'язать.

І мріє шлях вітрами вкритий.
Курай, каміння і кістки.
І терен до землі прибийний
Забився в куряву, густий.
Як ніч розсправить чорні крила
І тихо спуститься на шлях,
Загублена, забита пилом
Зажура по шляху гуля.
Голодним вовком вітер вив,
Кущі тернові шарудять...
І постать з чорною душею
Виходе зустрічат життя.

А я кохаю сонце ранне.
Задума дум мене бере.
На третім поверсі змагання
Шукаю соняшних дверей.
В життя залізом оповите
Я хочу кинуть промінця,
Топольним сумом прошуміти
І дзвінко зникнути в сонцях.

М. Драй-Хмара

* * *

Білі вишні, ще й білі марелі:
— Здрастуй, золота Харіто!
Розплітає хмарам джегерелі
пустотливий вітер.

Як бджола в цвіту вишневім,
знову п'єш ти й знову раниш,
а на ранок, як пісок у жмені,
розтечешся і підманеш.

Тільки синь Дніпрова не підманить,
ще синіша, як Харіти очі...
Гонить вітер хмарні каравани:
буде дощик проти ночі.

Ол. Ведмиченко

Осінь

Не синіти волошкам у житі,
Не зоріть кукілю в ячмені—
Розчесає вітер бабине літо
І повісив сушить на стерні.

І летять гомінкі телеграми:
На селі—золотий урожай...
У блакиті—мажорні гами:
Несуть радість птахи в теплий край...

І такий мені шлях цей чудовий!
В кумачі он пишається глід,
А шепшина разок малиновий
Почепида блестить на гіллі.

Ріки гречки біжуть із могили,
І в яру—із гречок водоспад.
А вітряк, немов жук шостикрилий,
Ген зустрінути вийшов, як брат.

ринок для „Всесвіту“ худ. М. Щеглова

ХУЛІГАН

ДОСЛІДЖЕННЯ НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ ПРАЦІ НАД АЛКОГОЛІКАМИ

Останіми часами інститут праці веде цікаві досліді, що виявляють шкоду, що приносить горілка виробництву та здоровлю.

Було зроблено досвіди трудових процесів нормальної людини й отруєної алкоголем.

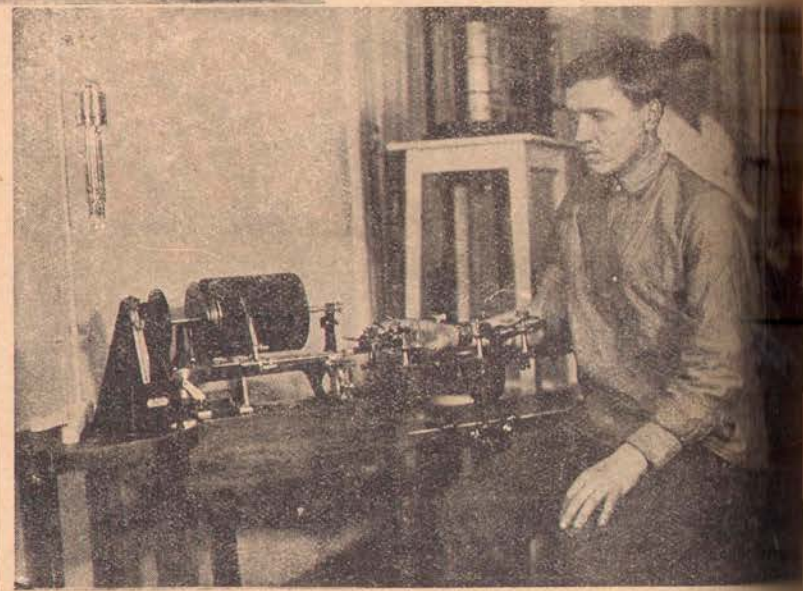
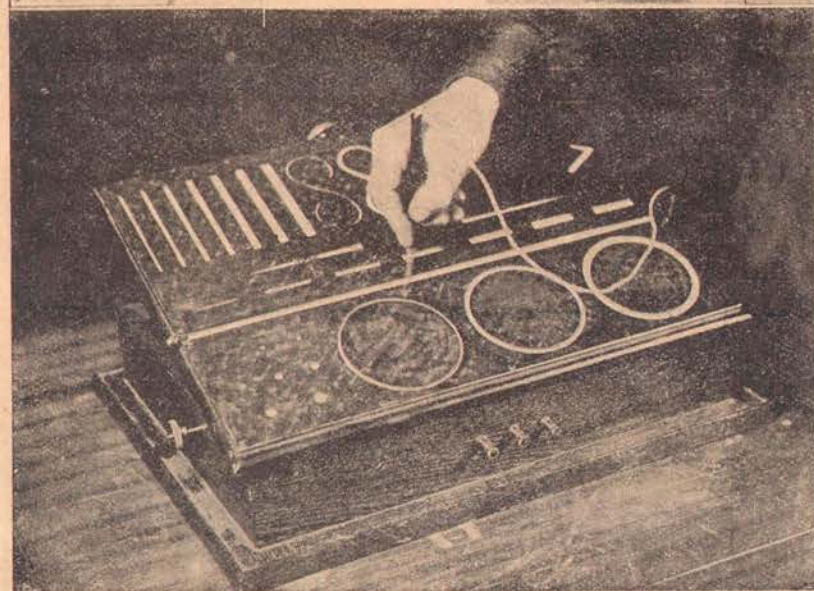
Фізіологічні експерименти виявили вплив алкоголю на серце, нервову систему і т. і.

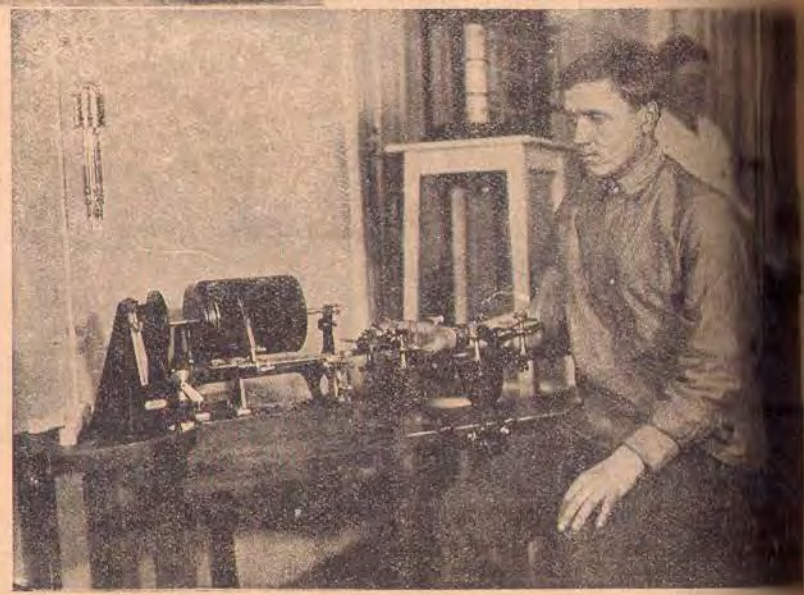
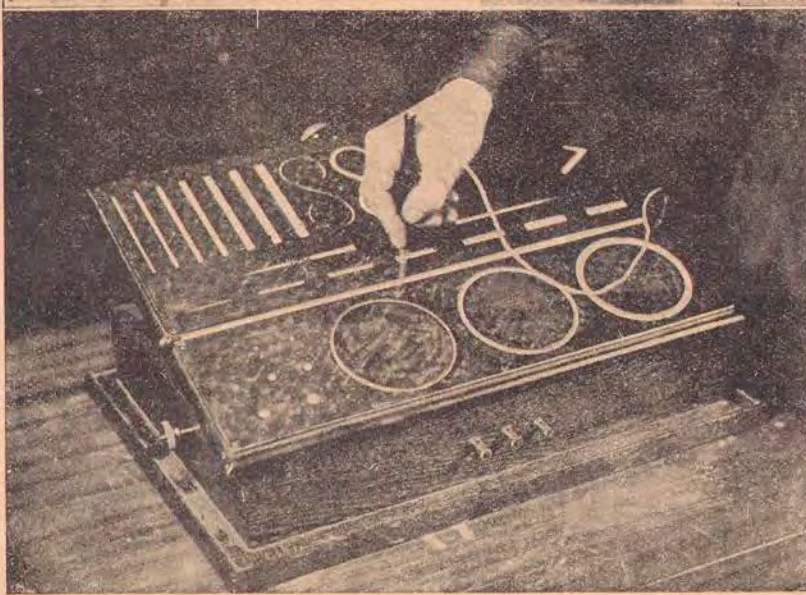
Статистичні відомості дають красномовні цифри про звязок алкоголю з каліцтвом, смертністю, душевною хворістю. Всі ці відомості мусять стати корисною підмогою антиалкогольної кампанії, що є на чер-

зі клубної роботи. П'яцтво найпекучіше, злощотрється на тілі радянських республік. А між тим алкоголік вже не такий безнадійний що до одужання.

Останніми часами робота психо-неврологічних інститутів досягла в цьому напрямку блискучих наслідків.

Діти роспачуються в батьків.

На мал. моменти роботи лабораторії інституту праці: на спеціальних приладах вивіряється працездатність п'яного і тверезого. Ліворуч—типи алкоголізму

З ПРОТЯГНЕНОЮ РУКОЮ

ХАРКІВ. Чи ж диво, що сюди, шукаючи шматка хліба, збираються старці з усієї України?

На перехрестях, в підворотнях, проводячи перехожого квартал за кварталом, вимовляючи, часто марні, жалобні слова:

— Дайте, не минайте. Дайте на хліб..

* * *

Ви його завжди побачите на вулиці К. Лібкнехта, недалеко того місця, де став автобус. Витягшись чорним силуетом, він пропускає повз себе людський потік, що вже привик до безмовної постати пристойно вдягненого старця.

Це він не так давно ще бігав по коп'єчних лекціях, підкреслював помилки у диктантах і, заходячись від кашлю, втовмачував у голови учнів умовну аксіому „двічі два—чотири“.

Та одного разу життя зробило свою арифметичну дію, і старий учитель в кумеднім плащі й м'ягкім брилі опинився на тротуарі, з картонною табличкою на грудях:

„Поможть хворому вчителєві“.

* * *

Вкутавшись в брудне лахміття, простягшись на тротуарі, мокне під дощем старчича.

— Поможі-і-і-те.—перетинає столичний шум її войок, від якого холодне серце.

Від загородніх „Версалів“, де в п'яному захваті вирізувано на дзеркалах діамантами її вигадане ім'я „Вава“, вона через 10 літ докотилася до цього брудного пішоходу..

Єдина думка пече її півзгаслий розум:

— Етер, кокаїн. І всі зібрані гроші вона тратить на купівлю цього дурману.

* * *

Батько, напів-сліпа мати й ряхітична дитина. Люде що вийшли в тираж вже багато років тому.

Що пів години спльовує він густо забарвлену кров'ю слину.

Багато хто пам'ятає, як його рахітична дитина починала ходити:

Відірветься від вуличної плювальниці й непевно переступаючи кривими н.жками біжить до афішної тумби.

Якось одного разу хуліган зачепив старця, коли той держав на вулиці сонну дитину. Вибухла сварка й хуліган розбив старому голову.

Напевне, старий обурювався, домагався, щоб хулігана забрано. Що справделивості?

— Ні. Скориставшись хвилиним спочуттям юрби, він покvapно обдив її і, показуючи ус'м своє скривавлене обличчя, просив милостині.

Та й годі.

* * *

Завжди скраєчку пішоходу, щоб не заважати перехожим. Подоба миська. Горбатий, з величезною головою. Замість ніг—щось нужденне, вирилене, тонке..

Але в цім уламкові людини живе душа артиста. Його руки стискають пишну бкакитну гармон'ю, а пальці майстерно торкаються клавіатури. Не коло нього завжди купчаться тісно люде.

Слухають?

Ні. Просто дивляться на цю спотворену істоту, що має мужність не жєбрати, а продавати те, чого не встигло ростипати життя.

Музичний хист свій.

НАВЧАННЯ ГЛУХОНІМИХ ЗА ДОПОМОГОЮ РАДІО

Кількість глухих не так уже й багато. Відомо, що майже 40% дітей народжуються глухими. Лікар Гольд, відомий американський фахівець з лікування вušних хвороб і директор інституту для глухих у Луїсвіллі вживає для навчання глухих радіо з величезним ефектом. Радіо, що підсилює звуки. Слухаючи щодня ті самі звуки з телефону, фонографу, або ж людського голосу, підсиленні радіомікрофоном, діти починають потроху розбирати літери потім слова, нарешті, речення. А як здебільшого німота виникає з-за слабкоти слуху, то чуючи слово, дитина починає їх говорити дуже виразно.

Однак, цього способу не можна вживати для зовсім глухих дітей. Проте доктор Гольд винайшов спосіб проведення звуку від мозку глухої людини за допомогою дотику. Дитина кладе кінчики пальців на папір, стуга натягнений на широкий шматок мегафона, і заплющує очі, щоб не бачити: як ворушаться кінчики пальців. Кінчиками пальців дитина відчуває, як дри-влять від учительського голосу, й вивчається розрізняти звуки літер, слів, речень, так що може повторювати їх.

За допомогою радіо можна теж випробувати, наскільки добре чує глуха. Аудиометр показує, наскільки ще людина може чути.

Е. З.

Глухонімий з учителькою перед могутнім радіоприймачем

НОВИЙ СПОСІБ ПЕРЕЛИВАННЯ КРОВИ

Ще недавно переливання крові хворому було таким небезпечним, що цієї операції вживали тільки в крайньому разі. Тепер же, завдяки шприцу, винайденому доктором Бекером, переливати кров не дуже тяжко. Раніше переливали кров у вену дужої людини і тут же таки вливали трубкою в вену хворій людині. При такій операції уколи вен болючі і перев'язка їх складна. Д-р Бекер винайшов шкляний шприц. Цим шприцем перше вбирається кров, а потім уже переливається хворому. Отже, той хто дає кров і той кому вливається її, зовсім не бачать одне одного, і на хворого ця операція не справляє неприємного іноді враження.

Бекерів шприц має таку властивість: його порожній толоч (пог'яшені) наповнюється вазеліном, потім простим приладом вазелін витискується до толоча і пропускає до крові повітря, а також не дає крові дотикатися до стінок шприца. Досвідами доведено, що товстий шар вазеліну на шклі шприца не дає крові загушуватися. Шприц має голку в маленькій сталевій трубочці. Як вколоти вену, то з'являється краплинка крові, вона зараз же сама проходить у шприц, а оператор пускає в рух толоч, щоб з нього вийшов вазелін. Коли шприц наповниться кров'ю, міняють голку, і проколовши вену хворій людині, вливають їй кров.

Така кров цілком стерильна, бо вона не мала дотику до повітря і ніякі сторонні речовини не попали в неї, в противному разі нестерильна кров могла б дати небезпечні наслідки.

Переливання крові вживається тепер тільки при кровотечах, та в деяких випадках оточення вугляним kwasом. оточення бевазивом. В тім разі оточенню

Д-р Бекер вливає хворому кров шприцем свого винаходу

Ще недавно переливання крові хворому було таким небезпечним, що цієї операції вживали тільки в крайнім разі. Тепер же, завдяки шприцу, винайденому доктором Бекером, переливати кров не дуже важко. Раніше переливали кров у вени дужої людини і тут же таки вливали трубкою в вену хворій людині. При такій операції уколи вен болючі і перев'язка їх складна. Д-р Бекер винайшов шкляний шприц. Цим шприцем перше вбирається кров, а потім уже переливається хворому. Отже, той хто дає кров і той кому вливається її, зовсім не бачать одне одного, і на хворого ця операція не справляє неприємного іноді вражіння.

Бекерів шприц має таку властивість: його порожній толоч (погшєвє) наповнюється вазеліном, потім простим приладом вазелін витискується з толоча і пропускає до крові повітря, а також не дає крові дотикатися до стінок шприца. Досвідами доведено, що товстий шар вазеліну на шклі шприца не дає крові загущуватися. Шприц має голку в маленькій сталевій трубочці. Як вколоти вену, то з'являється краплинка крові, вона зараз же сама проходить у шприц, а оператор пускає в рух толоч, щоб з нього вийшов вазелін. Коли шприц наповниться кров'ю, міняють голку, і проколовши вену хворій людині, вливають їй кров.

Така кров цілком стерильна, бо вона не мала дотику до повітря і ніякі сторонні речовини не попали в неї, в противному разі нестерильна кров могла б дати небезпечні наслідки.

Переливання крові вживається тепер тільки при кровотечах, та в деяких випадках отруєння вугляним kwasом, ртуттю, бензином. В цім разі отруєному хворому пускають кров, і замість отруєної крові вливають свіжу кров від дужої людини. Були також випадки відмолочування людини й продовження життя її переливанням крові.

Е. З.

* * *

Тільки на 3-ій день доплентався до міста 12-тилітній хлопчик—п'ятий рот у своїй сім'ї.

Місто—велике, і десь у нім живе його батько, що за голодних років покинув сім'ю й пішов на заробітки.

— Де він?

Марно шукало мале, і стало здобичю вулиці. Перше його били безпритульні, а далі дозволили спати в гурбці асфальтового вуличного казана.

Він вижив, і став верховою невеличкого гуртка. Це він цинічно лається й грозиться кожному і ржавим ножем.

Й перший нападає на новичка або завзято грає під мостом у „21“.

На гроші!

На крадіж. Хто програє—мусить щось вкрасти.

Що карт—паразити. Кожен грач копається в себе за пазухою і тоді показують долоні.

На долоні більше паразитів, той виграв.

* * *

Вичкилий возик і на йому—відьма. Так продражнила її вулиця за чорні невидючі очі.

Торби, і між ними, уперто поставлена сива голова.

Ніколи не просить—тільки дивиться.

У місті, на пл. Р. Люксембург, можна бачити „двохповерхового“ будинок в нього спеціальна підставка, а на ній сидить безнога жінка. Вона окоче, бо страждання пінесене вміло й видне здалека.

* * *

Міст старців—професіонали й жебрацтво в них піднесене до

Вони передбачають усі дрібниці, вони засвоїли інтонації, якими можна розжалити перехожого, вивчили топографію міста. Серед цих прохачів виділяється двоє.

Перший—в одному з під'їздів по Ключовській вулиці.

Прибувши на місце, спинає візника за кілька кварталів.

На грудях в нього табличка, де написано, що в його паралізовані руки й ліва нога...

Вигляд старця, але старця—випадково.

О 12-й годині він виймає з торби пляшку з какаою і починає снідати.

Другий—завжди коло виходу з кіна.

Ставши на коліна, тремтячий і нуждений, він плаче (по сеансах кіна) і майстерньо дерсячить старечим голосом:

— „Ді-і-точ-ч-ки-и! Ста-рень-ко-ому!

* * *

Старців не багато в Харкові.

Чи не простіш би було підобрати їх і цим зліквідувати старцювання в столиці?

Це вже якось були зробили, але через кілька днів до Харкова понабиралися, на звільнені вулиці, нові кадри.

Це й зрозуміло.

Треба насамперед зліквідувати джерела жебрацтва.

Це завдання й ставить собі зараз наша соціалістична держава.

ФОНЯК АРЦУК

Стаття Ф-го

вого й галасливого світу люмпен-пролетаріату виспівують і вихваляють оцю славетну Молдаванку:

„На Молдаванском переулке
Урка*) забитою лежить“.

Але по-над всіма героями й героїнями „фомки“, бравнінга та кастети стоїть фігура Мишки Япончика, дійсно цікавого й характерного представника Одеського дна.

Хто не читав сокових і кольорових Бабелевих „Одеських описань“, де під ім'ям Бені Крика виведено оцього самого Яшку? Ця мовно фантазія письменницька поклала на цю постать яскравіші й глибші фарби, а ніж воно було на справді. Проте запах (солоне море, кров і тютюновий дим) величезної темної та поплутаної Одеської гавані та напів зруйнованих, брудних і таємничих халуп Молдаванки

НЕЩО
ДАВНО
в „Харківськiм
Пролетаріi“
було надруковано статтю під
назвою „Хуліганство и ки-

Н Е Щ О - ДАВНО
в „Харківськiм Пролетарiї“

було надруковано статтю пiд назвою „Хулиганство и кино“, що по обивательському накинuloсь на ВУФКУ, обвинуваючи його в „увенчиваннi“ хулиганства на екранi.

Мова йде про фiльм, що ставиться на Одеськiй кiнофабрицi—„Беня Крик“.

Ми гадаємо, що висловлена газетою гостра „критика“ (од слова „крити“) є взагалi передчасною. Бо ж автор статтi Альфа нi картини нi сценарiя (бо сценарiй це ж не те саме, що повiсть тiєї ж назви) не бачив. Матерiал, за яким вiн писав цю статтю (вуличнi зйомки, що їх вiн випадково бачив), ще ж нiчого не говорить про iдеологiчний напрямok картини та про вплив цiєї картини на глядача.

Такi виступи не можна вважати за здорову критику—вони лише характеризують кiнематографiчне неуцтво тих, що пишуть тепер про „Беню Крика“. Тепер про саму картину.

Одеська Молдованка—це Мекка й Медiна всiєї шпани колишньої російської держави. Скiльки легенд, пiсень та оповiдань рiзнобарвного то понурого й мовчазного то метушли-

зберiгся в рядках талановитих „Одеських оповiдань“. Тi перо в тих самих руках, що писали „Одеськi оповiдань“ старанно виписувало й кадри сценарiя „Беня Крик“, що

*) Урка—дрiбний злодiй.

враз на Одеській кіно-фабриці режисер Вільнер ставить новий фільм. Робить автор цієї картини.

„Вихваляєте дно?“. „Героїчні“ епопеї про грабіжника на екрані виводять. — Отак репетують де які верховні, що побачивши на екрані бравнінгів у кривавих руках Бені Крика, вирішують — „апологія хуліганства“, з якою самим правом, як побачивши на екрані білогвардійців та погром, можуть вивести — „білогвардійська погромна картина“. Правда, що „право“ їхне досить швидко. Той, що не поскубує своїх мачихиних думок, мов джигун якийсь свій ситуарений вусик, а що вміє на екрані таки мислити, побачить глибокий і цілком виправданий зміст фільму „Крика“. Своєрідно й дивно відбита революція в темних водах одеської затоки. Ті що ламали й грабували для

своїх власних кешень сейфи одеських багатирів і банкірів, вирішили й на пожежі революції нагріти трохи свої рученята. Зрозумівши революцію як анархічний, руйнівничий акт, вони заперили себе, що це їхня стихія.

Беня Крик, покинувши чорні машкари й „фомку“ нічного мисливця, з'організував зі своїх підданців „революційний“ загін і вирушив навіть на фронт „захищати“ революцію.

Кінець їхньої епопеї такий, на який герої оці заслужили—їх було скарано на смерть. Революція відкинула від себе темних і брудних дільців. Бені Крику — не місце в лавах бойців.

І от це різнобарвне, гамірливе і навіть часом дивне, пишне яєсь життя Бені Крика намагається відбити в новому фільмі ВУФКУ.

Фільму знімає оператор Калюжний.

В головних ролях знімаються артисти: Шумський, (Беня Крик), Мінін, Ляров, Кучинський, Надемський, Смоленський, та інші.

ГЕРОЙ КАРКОЛОМСТВА

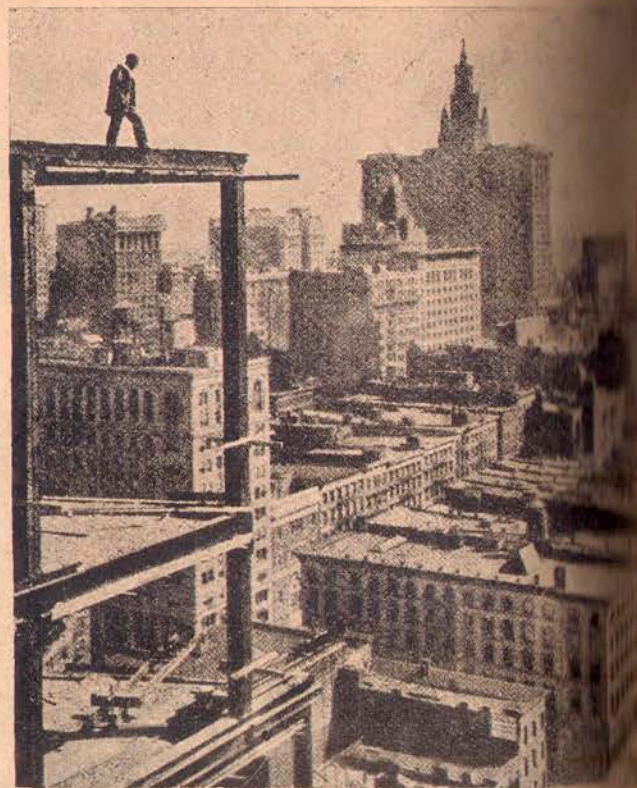
ЇХ БАГАТО, цих героїв, що на двадцятих поверхах, над прірвами і на шпилях гір та й по безлічі інших місць пророблюють своїх ризиковані й небезпечні трюки.

Чи не найвідважніший з них—це колишній італійський акробат, а зараз—славний німецький актор-трюкіст Лючіано Альбертіні. Незвичайно моторний, дотепний, винахідливий і відважний Лючіано давно побив уже незграбного й аляповатого Гаррі Пія. Нещодавно він на ристованні одного з величезних будинків, що будується в Берліні, проробив цілу низку відважних і ризикованих трюків. Таке видовище зібрало тисячні юрби людей. Лючіано закінчив усе щасливо.

Україна побачить Лючіано Альбертіні в фільмі „Людина на планеті“. Славетний трюкіст там не пасе задніх „Людина на планеті“ не запламує його славу.

З фільму
„Людина на планеті“

З фільму
„Людина на планеті“

Лючіано Альбертіні—популярний німецький
кіно-актор.

ПАТ — і ПАТАШОН

Кіно Данії — величина досить непомітна. Хто знає про кіно-виробництво цієї маленької країни? І от лише два імена данської кінематографії лунають по всьому світі—це ім'я Пат і ім'я Паташон.

По екранах Заходу давно вже кумедно бігають і метушаться дві постаті—високий, гандрібатий Пат і невеличкий опецьок Паташон. Публіка їх знає і любить.

Україна теж побачить їх в картині „Кар'єра танцівниці“, де хист обох славних коміків, що виступають завше вдвох (немає картини, де-б Пат виступав без Паташона та навпаки) виявлено яскраво й повно.

Паташон—популярний кіно-актор Данії в картині
„Кар'єра танцівниці“.

Сторінка Гумору

Малюнки худ. В. Бріскіна

„Треба суворо боротись за кращу
продукцію“...

(з газет)

Ще один удар... по кишені покупця...

Розтратчик після останньої ставки

Крусьє—Гру зроблено. Перший Бупр

Що один удар... по кишені покупця...

ПРОТРЕСТ

Харків
ЦУХПРОТРЕСТ
Кравліч

Програму
ПРОТРЕСТ
піді
назад, бо
знайдено
випишу)

Аліментщиця — Тікай, тікай однаково всі шляхи до суду ведуть

Крупье—Гру зроблено. Перший Бупр нечет, чет—вісім з суворою ізоляцією.

Житлова проблема в Харкові

...а—І за що ми боролись... з-за якоїсь теле...
...з-за 5-ї повес... плати?

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ФОТО-КІНО УПРАВЛІННЯ

НАЙБЛИЖЧИЙ

 ВИПУСК

ОДЕСЬКОЇ
КІНО-ФАБРИКИ

ВЕЛИКИЙ,

ХУДОЖНІЙ

ФІЛЬМ

ОСЕННЯ

ЖРИК

ВУФУ

ЖРИН

В
У
Ф
К
У

Сценарій І. БАБЕЛЯ
Режисер ВІЛЬНЕР
Оператор КАЛЮЖНИЙ
Архітектор-художник
БАЙЗЕНГЕРЦ

В головних ролях:

ШУМСЬКИЙ
(Беня Крик)
МІНІН
ЛЯРОВ
КУЧИНСЬКИЙ
НАДЕМСЬКИЙ
СМОЛЕНСЬКИЙ